ԺԲ· ՏԱՐԻ 3291 (Ն· Տ·) 7 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1895 26 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1895 12 ՇԱՊԱՆ 1312 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ· Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արժէք	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն [illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Պանքայի եռամսեայ թղթեր 5/8 % սակով կը զեղչուին այս պահուս Լօնտրայի հրապարակին վրայ եւ Անգլիոյ Պանքային ոսկեդրամի համեմատութիւնը իր յանձնառութեանց հետ՝ 66 %ի բարձրացած է վերջերս։ Նոյնը ճշմարիտ է Ֆրանսայի Պանքային համար։ Այս վերջինը այժմ պատրաստ մետաղադրամ ունի 3343 միլիոն ֆրանք, որու դէմ իր յանձնառութիւնը 4267 միլիոն ֆրանքէն աւելի չէ, որով ոսկեդրամին յանձնառութեանց հետ ունեցած համեմատութիւնն է 78 %։

Ֆրանսայի Պանքան, իր մետաղադրամը աւելցնել կարենալու համար՝ ընդգրկած է դրութիւն մը զոր ուրիշ պանքաներ իրմէ առաջ ի գործ դրած են։ Այսինքն, ուզուած ժամանակ դրամը վերադարձնելու պայմանով փոխառութիւններ ընել առանց տոկոսի։ Ամէն անոնք որ քիչ ժամանակէն իրենց սակին պէտք պիտի ունենան եւ որոնք մի եւ նոյն ատեն կը փափաքին դրամնին վստահելի տեղ մը պահել, նոյն իսկ քանի մը օրուան համար, Ֆրանսայի Պանքային դուները բաց պիտի գտնեն իրենց համար։ Պանքան այս կերպով մեծապէս պիտի ստուարացնէ իր հաշուական գործողութիւններն, բստ որում հարկ պիտի ըլլայ իւրաքանչիւր փոխառուի առանձին հաշիւ բանալ։ Կարճ պայմանաժամով դրամ փոխ առնող ուրիշ մեծ հաստատութիւններ պակաս չեն Ֆրանսայի մէջ, սա տարբերութեամբ որ անոնք փոքր ի շատէ—գոնէ ½ %—տոկոս մը կը վճարեն եւ փոխ առնուած դրամը կը գործածեն. մինչդեռ պանքան ո՛չ տոկոս պիտի վճարէ եւ ո՛չ ալ նպատակ ունի դրամը գործածելու։ Կ'երեւայ թէ Պանքան իր այս կարգադրութեամբ երկու նպատակի կը ծառայէ, նախ, հետզհետէ բարձրացնել իր վարկը մետաղադրամի պահեստին յաւելմամբ, եւ երկրորդ՝ դրամազեղչի սակը շարունակ ցած պահել։ Ինչ որ ալ ըլլայ սակայն Պանքային դիտաւորութիւնը՝ մշտնջենական հարցը կը ներկայանայ տնտեսական աշխարհին թէ, անգործ դրամագլխի կեդրոնացումը կրնա՞յ ո եւ է կերպով արդարանալ։

Եւրոպեան գլխաւոր հրապարակներուն վրայ տեսնուած դրամի առատ-կարգ առատութիւնը բարձր բռնել տուած է միջազգային արժեթղթերու սակագինը։ Վերջերս ուշադրութիւն գրաւած է վերստին օսմանեան գոնսօլիտներու «Ե»-է Dն, որ 50 սանթիմի յաւելում մը կրեց. կ'ըսուի թէ այս յաւելումը մասամբ վերագրելի է Սըր Էտկար Վինսընթի եւ Պ. Վինսընթ-Գայլարտի միացեալ ջանքերուն որոնք այնքան մեծ հեղինակութիւն ունին Ընդհանուր Պարտուց վարչութեան բարւոք մատակարարութեան եւ օսմանեան պարտատոմսերու ընթացքին (cours) վրայ։ Սեղանաւորական ակումբներու մէջ չորս «Ե»-ները միացնելու գաղափարը շատ կը պաշտպանուի եւ կը խորհուի թէ այդպիսի միացում մը ամէն տեսակէտով աւելի բարերար արդիւնք կ'ունենայ՝ քան նոյն իսկ տոկոսի արդի սակին վրայ յաւելում մը. կը մնայ գիտնալ որ, վերոյիշեալ երկու ծանօթ անձնաւորութիւնք այս միջոցներէն որո՞ւն ի նպաստ ձեռնարկներ պիտի ընեն։ Ընդհանուր կարծիքին համեմատ, գոնսօլիտներու գներուն յաւելումը ո՛ եւ է բնազդօսիկ ու արուեստակեալ հանգամանք չպիտի կրէ՝ երբ չորս «Ե»-ները ի մի ձուլուին, բան մը զոր տոկոսի պարզ յաւելում մը չը պիտի կրնար ինքնին ապահովել։

Գերմանական %4 տոկոսաբեր պարտատոմսերու գոնվերսիոնը վերստին վիճաբանութեան առարկայ եղած է Խորհրդարանին մէջ։ Նախընթաց շաբթուն Ելմտական նախարարը հարցապնդման մը պատասխանելով յայտարարեց թէ, այդպիսի գոնվերսիոնի մը ժամանակը հասած չէր տակաւին. կառավարութիւնը կարգ մը նկատումներ ունէր որոնք իրենց լուրջ կարեւորութեամբը արգելք կը հանդիսանային առ այժմ այսպիսի ձեռնարկի մը իրագործման. բայց մէկ օրէն միւսը կրնային այդ նկատումները փոխուիլ, որ ատեն գոնվերսիոնն ալ ի գլուխ կը հանուէր առանց դժուարութեան։ Բայց ինչ որ այս առթիւ բացուած վիճաբանութիւնը չսպասուած նորութիւն մը վեր հանեց՝ սա էր թէ, մինչ նոր գոնվերսիոնի մը տոկոսի զեղչը % ½ միայն կը կարծուէր ընդհանրապէս, ելմտական նախարարը %1 զեղչի անցողակի խօսք մը սպրդեցուց, որով եթէ երբեք յառաջիկային մէջ գոնվերսիոնը տեղի ունենայ՝ %4 գերմանական ազգային փոխառութեան պարտատոմսերը պիտի վերածուին %3ի։ Գերմանիա այժմ ունի երեք տարբեր պարտատոմսեր որոց տոկոսներն են %4, 3½ եւ 3։ Անոնք որ %4 տոկոսաբեր պարտատոմսերու գոնվերսիոնին առթիւ տոկոսի սակը միայն % ½ զեղչել կուզեն՝ սա կերպով կը փաստաբանեն թէ, հանրային պարտքը այս կարգադրութեամբ չպիտի աւելնայ, զի ամէն անոնք որ 3½ % պարտատոմսեր կը կրեն՝ հաճութեամբ պիտի փոխանակեն զանոնք նոր պարտատոմսերուն հետ. մինչ նոյնը չպիտի ըլլայ երբ տոկոսի սակը %1 զեղչուի. միւս կողմէ կառավարութիւնն ալ կը խորհի թէ, անգամ մը 4% տոկոսաբերները %3ի վերածելէ յետոյ, կարգը պիտի գայ 3½ % պարտատոմսերն ալ նոյն սակին վերածելու, որով այս կերպով միայն մէկ սակով պարտատոմսեր պիտի գտնուին Գերմանիոյ մէջ, եւ այս միօրինակ դրութիւնը իր առաւելութիւններն ունի։

Ինչ որ սակայն տակաւին սաղմնային վիճակի մէջ է ի Գերմանիա՝ գրեթէ կատարուած իրողութիւն մըն է Շուէտի մէջ։ Շուէտական կառավարութիւնը 1880ին շրջաբերութեան հանուած 4 % տոկոսաբեր 118 միլիոն մարքի պարտատոմսերը % 3½ի գոնվերսիոնի մը վերածած եւ անոր աշխատութիւնը յանձնած է Սօսիէթէ Ժէնէրալ տը Բաւիի, Տրէզտնըր Պանքի եւ Շուէտական կարեւոր դրամատան մը։

Գոնվերսիոններու այս շրջանին մէջ, երբեմն շատ անհաւատալի զրոյցներ ալ կը շրջին հրապարակին վրայ. այս կարգէն է ռուսական % 4 պարտատոմսերուն % 3ի վերածման մը լուրը։ Այսպիսի գոնվերսիոն մը միայն 1880ի % 4 տոկոսաբեր փոխառութեան կրնար վերագրուիլ, բստ որում նոյն սակով ռուսական միւս փոխառութիւնները արդէն անգամ մը բարձրագոյն սակէ մը—% 5էն—% 4ի վերածուած են։ Պետերպուրկէն պաշտօնական հերքում մը եկաւ վերջ տալ այս զրոյցին։

Քանի որ գոնվերսիոններու վրայ այսքան ծանրացանք, յիշենք այս տեղ հատ մը որ իր տեսակին մէջ եզական է։ Յայտնի է թէ, գոնվերսիոններու բերմամբ տոկոսի զեղչին պատճառած վնասը մասամբ փոխարինելու համար կառավարութիւնք միանգամ ընդ միշտ մէկն մի պարտատոմսի վրայ կը վճարեն գլխավճար մը (prime)։ Արդ ճիշդ ատոր հակառակը տեղի կ'ունենայ ի Մանհայմ. այս քաղաքին անունով 1890 թուականին 4 միլիոն մարքի փոխառութիւն մը կնքուած էր %4 տոկոսաբեր. հիմա այդ փոխառութեան տոկոսը %3½ի վերածուած է. ամէն անոնք որ, մինչեւ 9 փետրուար, իրենց հին պարտատոմսերը նորերուն հետ փոխանակել կուզեն՝ պարտին կառավարութեան վճարել % 1¾ գլխավճար մը։

ՊՐՕՔԷՌ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ

ԺԻՒԼ ԼԸՄԷԹՐԻ ՆՈՐ ԽԱՂԸ

Բարիզի թերթերը մեզ կը բերեն նկարագրութիւնն Ժիւլ Լըմէթրի թատերախաղին, Դժուարահաս Տարիքը, որ անցեալ չորեքշաբթի գիշեր ներկայացուեր է Ժիմնազ թատրոնին մէջ։ Մեծանուն քննադատին հեղինակութիւնը բաւեր հետաքրքրութիւն կը շարժէր արդէն առաջուց եւ անդրանիկ ներկայացումը ամբողջ յաջողութիւն մը եղեր է։ Գլխաւոր դերը գրուած էր Քօքլէնի համար որ սակայն Ռընէսանս թատրոնը մտնելուն՝ հրաժարեցաւ զայն ներկայացնելէ, եւ այդ դերը ստանձնեց Անդուան, ինչպէս անցեալ օր ծանուցինք Ազատ-Թատրոնի տնօրէնին նուիրուած յօդուածի մը մէջ։

Ասիկա ինքնին ուշագրաւ պարագայ մըն էր թատերասէրներուն համար, այն ատեն որ Անդուան կեանքին մէջ առաջին անգամ ըլլալով վախ կ'ունենար, եւ քրոնիկագիրներու խօսքին նայելով՝ վարագոյրին բացուելէն առաջ կը դողար պարզապէս։ Նոյն բանը պատահեր է նաեւ տիկին Ժիւտիքի, որ առաջին անգամ կուգար գօմէտի մը ներկայացնել այդ Ժիմնազ թատրոնին մէջ ուր շատ տարի առաջ երգած էր, իր աղջկնութեան թուականին, իր առաջին ռօմանսները, եւ հոն ամուսնացած իրեն հետ երգող դերասանի մը հետ։

Երկու ծանօթ արուեստագէտներն ալ իրենց պատճառներն ունէին ուրեմն երկիւղածութեամբ բեմ ելլելու,—տիկին Ժիւտիք՝ իր երիտասարդութեան յիշատակներուն բերմամբ եւ Անդուան՝ իր թատերական ասպարէզին շարունակումը այդ ներկայացումէն կախում ունենալուն համար։ Երկուքն ալ յաղթական դուրս ելան։

Ոչ նուազ ջղագրգիռ վիճակի մը մէջ կը գտնուէր նաեւ հեղինակը որ վերջին փորձերուն ժամանակ բառ առ բառ կը հետեւէր դերակատարներուն, վասնզի գոց գիտէր իր խաղը։ Ատեն ատեն ինք կը շարունակէր դերասանին խօսքը, իր ցած, երկչոտ ձայնովը եւ կը բացատրէր այս կամ այն պարբերութեան միտքը։

* * *

Պատմութիւնը շատ պարզ է։ Իր հարուստ եւ գիտուն արհեստաւորի գործարանին կից սիրուն պարտէզին մէջ կը գտնենք Պ. Շանպրէ մը։ Երիտասարդութեանը, սիրային յուսախաբութենէ մը, սիրոյ գլխըրկմացութենէ մը ետք Շանպրէ ուղեւորութիւններ կ'ընէ։ Ամբողջ աշխարհը կը պտըտի. արհեստներն ու գիտերը կ'ուսումնասիրէ, ինքն ալ զօրաւոր գործարան մը հիմնած է, ուր կրնար երջանիկ կարծուիլ։ Շանպրէ երանութեան բոլոր երեւոյթներն ունի։ Բաղդաւոր, յոյժ հարուստ, գիտական աշխարհէն յարգուած, կը տառապի սակայն սիրելու պէտքէն, որուն ժամանակին անխոհեմութեամբ անսացած է իր ուղեւորութիւններուն եւ աշխատութիւններուն միջոցին։ Երիտասարդութիւնը կը վերածնի անոր մէջ, ինչպէս աշնան հիւթը որ կը փթթի վարդենիին մէջ տժգոյն ու տխուր ծաղիկներով։ Մենութենէն յագենալու եւ իր սիրոյն դատարկութիւնը լեցնելու համար, Շանպրէ կը փորձէ ընտանիք մը կազմել։ Կ'որդեգրէ իր Ժանն եղբօրաղջիկը եւ կամուսնացնէ Բիէռ Մարթինիի՝ իր գործարանին լաւագոյն պաշտօնեային հետ որ սակայն, կեանքի մէջ իսկ՝ կամազուրկ ու աննախաձեռն պաշտօնեայ մըն է լոկ. եւ Շանպրէ կը փորձէ երջանիկ ըլլալ երջանկութեամբն այն ընտանիքին զոր ստեղծած է։

Բայց ահա այս երջանկութիւնն ալ կը վտանգուի։ Շանպրէ ծեր բարեկամ մը ունի, կենցաղասէր, խաղամոլ, ըլլրջութենէ բոլորովին զուրկ, բայց բարեմիտ ու նրբամիտ անբարոյութեամբ մը որ կը զուարճացնէ զինքը։ Իր Շանպրէ բարեկամին տունը մտցուցած է իր փեսան Պ. տը Մոնթայլ եւ իր աղջիկը Եօեօ. այսպէս կոչուած է իր քմայքներուն ու քմշոտ բնաւորութեանը համար։ Իր ամուսինը, յոռի անձնաւորութիւն մը, դիրք մը կը գրաւէ ընկերութեան մէջ, որքան Ֆրանսական բարքերուն վատութենէն նոյնքան ինքզինքն ահարկու սուսերամարտիկ մը ճանչցուցած ըլլալուն սարսափէն։ Արդ, Եօեօ աչք կը նետէ Մարթինիի վրայ, սիրուն երիտասարդ որ, շնորհիւ Շանպրէի առատաձեռնութեանց, ինքն ալ կրնայ շատ առատաձեռն երեւնալ. եւ յետոյ Եօեօ չի քաշուիր քանի մը չարամիտ խաղեր ընել իր Ժանն բարեկամուհիին, որովհետեւ սա պարզ ու բարի կին մըն էր, պարկեշտ ու զգայնիկ, որուն հանդարտութիւնը պարսաւ մըն է Եօեօներուն յուզեալ կեանքին։

Շանպրէ երեւան կը հանէ այս եղելութեան գաղտնիքը։ Իր քով պահելու էր զայն պայմանով որ առիթէր իր եղբօրորդին վերջ տալու այդ բանին։ Բայց հոս է որ երեւան կուգայ այն բարոյական դէպքը որ եզականութիւնն ու մեծ արժանիքը կը կազմէ Ժիւլ Լըմէթրի թատերախաղին։ Այս ծեր ամուրին, Շանպրէ, կը նախանձի այն երջանկութեան վրայ զոր ինքն իսկ ստեղծած է. գաղտաբար կը կատղի այդ սիրային ու ընտանեկան ուրախութիւններուն տեսարանին վրայ զորս չէ կրցած ճանչնալ եւ ներկայացած առաջին առթիւ, թէեւ ի ներքուստ չար մարդ չըլլար, մեծ հաճոյք կը զգայ հետեւելով իր նախանձոտ բնազդին՝ իր գործը քանդելով։ Այս բան յոյժ փափուկ ու գերիվեր հոգեբանութիւն մըն է։ Միտքի այս տրամադրութեանց մէջ Շանպրէ ամէն բան կիմացունէ Ժաննի եւ ամուսնալուծութեան կը մղէ զայն՝ անգիտակից կեղծաւորութեամբ մը ներում ալ քարոզելով անոր։ Բայց Ժանն կը սիրէ իր ամուսինը, որ երկու սիրուն զաւակներու հայր է, եւ Մարթինիի ալ խակապէս իր կինը միայն կը սիրէ, հակառակ Եօեօին ազդած հեշտութեանը։ Կը մտածէ որ այս անգամ իր մեծ չարաչար կը գործածէ իր ազդեցութիւնը եւ գեղեցիկ տեսարանի մը մէջ, ներում կը խնդրէ Ժաննէն ու կը պաղատի որ չբաժնուի իրմէ։

Ժանն, բարի ու խելացի, կը ներէ իր ամուսնին, եւ Շանպրէ այն ատենէն կը զայրանայ որ այլ եւս չուզեր բնակիլ նորատի ամոլին հետ եւ իր տունէն կը ճամբէ զանոնք։ Այս տեսարանը շատ յուզիչ է ու գեղեցիկ։ Ահա այն ատեն Մոնթայլ, իրօք քիչ մը լիրբ ամուսին, Շանպրէյը կը յանդիմանէ իր կինը գրպարտած ըլլալուն եւ կը ծանուցանէ որ մտադիր է մենամարտի հրաւիրել Մարթինիին. սակայն լուր կը ղրկէ որ կրնան կարգադրութիւն ընել։ Գէշ կ'ընէ։ Շանպրէ, ի ներքուստ շատ դժբախտ իր մենութեանը մէջ, իբրեւ մարդ մը որ նմանօրինակ շատ բաներ տեսած է իր յանդուգն ուղեւորի կենցաղին մէջ, հակառակ իր յիսուն տարիներուն կը զարնուի սուսերամարտիկին հետ եւ սուրի հարուած մը կուտայ անոր։ Ասիկա կը պատահի երբեմն։ Մնաց որ Շանպրէ շատ արժանիք չունի. վասն զի Մոնթայլ կեղծ սուսերամարտիկ մըն է։

Վերջին արարուածին, Շանպրէյը կը տեսնուի հետզհետէ ծեր ամուրի եւ հետզհետէ սրտնեղ՝ այդպէս ըլլալուն։ Մինչ պատուհանէն կը դիտէ իր եղբօր աղջկան զաւակներուն անցնիլը մօտերէն, Մարթինիի կը բանայ դուռն ու շնորհակալ կ'ըլլայ՝ իր տեղը մենամարտած ըլլալուն։ Շանպրէ նախ կը զայրի, բայց երիտասարդը անխոհեմութիւն ընելով հասկցնելու անոր թէ Ժանն, յաւելով հանդերձ իր հօրեղբօր վրայ, շատ երջանիկ է իր ամուսինը գտած ըլլալուն, նորէն կը գրգռէ խեղճ մարդուն նախանձը։ Եւ ահա այն փոքր չարաճճի Եօեօն իր հօր կողմէ բերուելով գիշերի պատուակալ կուգայ փորձել որ Շանպրէյը իր ծուղակին մէջ ձգէ։ Սա, որ իր պզտիկ բաժինն ունի այս միջավայրին անբարոյական թեթեւութենէն, հաճոյքով կը զգայ իր եղբօրորդւոյն յաջորդելու գաղափարը։

Բայց շուտով խելքը գլուխը կուգայ եւ կը ճամբէ բախտախնդիր կինը։ Այս առաքինութեան գործ շուտով կը վարձատրուի։ Յայտնի էր թէ Շանպրէ երիտասարդութեանը մանկամարդ աղջիկ մը սիրած էր որուն հետ չէր կրցած կարգուիլ։

Այս մանկամարդ աղջիկ առաջին արարուածին մէջ տեսնուած էր գորշագոյն մազերով, գիւղական զրոյցներու երեւոյթով։ Նորէն կ'երեւայ վերջին արարուածին մէջ ուր ինքզինքը կը ճանչցունէ իր հին սիրահարին։ Տիկ. Միրիէլ օգուտ կը քաղէ Շանպրէի յուզումէն՝ զայն իր եղբօրորդիին ու աղջկանը հետ հաշտեցնելու։ Իսկ ինք, կը զգացուի թէ շատ դժբախտ ըլլալով, կը փորձէ Շանպրէի հետ գտնել երջանկութիւն մը որ, աւա՜ղ, յիշատակներով ու ցաւերով միայն շինուած է։

Այս թատերախաղին մէջ, Անդուան՝ որ ստանձնած էր Շանպրէի դերը, գիտցաւ իր վրայ մարմնաւորել կեանքի հաճոյքներէն զրկուած մարդու մը տրտմութիւնը ու դառնութիւնը, բարեմիտ երեւոյթի մը տակ։ Եւ Ժիւտիք, որ կը ներկայացնէր տիկին Միրիէլը՝ այդ կարճ դերին մէջ իսկ ցոյց տուաւ թէ վարպետ դերասանուհի մըն է որ գիտէ հանդիսականները դիւթել եւ յուզել, առանց պէտք ունենալու իր սիրերգներն երգելու։

ԻԶՄԻՐԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իզմիրէն կը գրեն մեզ յունուար 23 թուականով.

Իզմիրի վիճակային գործերը միշտ նոյն տարտամ կացութեան մէջ կը գտնուին։ Ո՛չ Քաղաքական Ժողով կայ եւ ոչ Տեսուչ Խորհուրդներ։ Հանրական բոլոր գործերը Առաջնորդարանի պաշտօնէութեան ձեռք մնացած են։ Գեր. Առաջնորդը նշանաւոր գործունէութիւն մը չցուցներ բնաւ այս անկերպարան վիճակի մէջ։ Հրաժարեալ ժողովականները համոզելու անկարող եւ առանց գաւառական ժողովը գումարելու (թէեւ ատոր մեծամասնութեամբ գումարուիլն ալ բաւական տարակուսական է), մաս մը ժողովականներու գրաւոր հրաժարականն ընդունելով, մինչ տասներեք հրաժարեալ ժողովականներ կան եւ կը գտնուին տակաւին։ Իրաց այս կացութեան մէջ Ս. Առաջնորդը հարկ տեսած է Պատրիարքարանի տնօրինութեան դիմել եւ պատասխանի կ'սպասէ։

—Շքեղ պարահանդէս մը պիտի տրուի այս գիշեր ի նպաստ Հիւանդանոցի, եւ Կրթական ու Որբախնամ հաստատութեանց։ Այս մեծ հանդէսը՝ Վսեմ. Կուսակալին բարձր հովանաւորութեան տակ՝ եւ որ Իզմիրի հայ բարձր դասու բոլոր հաւաքական ոյժերը կը ներկայացնէ, յուսալի է որ մեծկակ արդիւնք մը յառաջ բերէ, ինչ որ մեծ բարիք մը պիտի ըլլայ այն դրամական անձուկ վիճակին մէջ՝ ուր կը գտնուին Իզմիրի բոլոր ազգ. հաստատութիւնները։

—Անցեալ շաբթու մէջ տեղի ունեցաւ Օր. Զարուհի Նուպարեանի ամուսնութիւնը Եգիպտաբնակ Պ. Թամաս Պէնդ Անգղիացի երիտասարդին հետ։ Օր. Զարուհի Իզմիրի ամենէն գեղեցիկ եւ բարեկիրթ օրիորդներէն մէկն է. իսկ իր ամուսինը պատուական անձնաւորութիւն մը որ քաղաքին մէջ զինք բոլոր ճանչցողներու համակրութիւնը գրաւեց։ Սիրային ամուսնութիւն մ'էր այս, որ բստ ամենայնի վիպական հանգամանք մը կը կրէր այս դրամապաշտ ժամանակներու մէջ։ Եգիպտոսի ամենէն նշանաւոր կողմերէ ջերմ յանձնարարականներ եկած էին ի նպաստ Պ. Պէնդի։ Ամուսնութիւնը տեղի ունեցաւ թէ՛ քաղաքային եւ թէ՛ կրօնական ձեւերու տակ։

Նորապսակ ամոլը մեղրալուսինը Գահիրէի մէջ պիտի անցունէ՝ ուսկէն Աղեքսանդրիա հաստատուելու համար։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (30)

ԷՔԹՕՐ ՄԱԼՕ

ԸՆՏԱՆԵՕՔ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԷՆ ՊՍԱԿՈՒԱԾ

ՀԱՏՈՐ Ա.

Այն ատեն վախնալով որ ուշ կը մնայ, քայլը փութացուց, եւ գեղ մտնելով՝ բոլոր տուները բաց գտաւ. սեմերուն վրայ, բանուորներ իրենց ապուրը կը խմէին ոտքի վրայ, դրան շրջանակին կրթնած բով քովի. ուրիշներ կը խմէին գինետուններուն մէջ, ուրիշներ ալ երեսնին կը մաքրէին բակերուն ջրհաններէն. բայց ոչ ոք գործարան կուղղուէր, ինչ որ կը ցուցունէր թէ տակաւին գործարաններուն մտից ժամը հասած չէր եւ թէ հետեւապէս պէտք չունէր աճապարելու։

Բայց ժամհարին զարկած երեք փոքր հարուածներուն վրայ որոց անմիջապէս յաջորդեց առաջիններէն աւելի զօրաւոր, աւելի աղմկալից սուլիչ մը՝ այս հանդարտութեան տեղ անմիջապէս շարժում տիրեց. տուներէն, բակերէն, գինետուններէն, ամէն կողմէ հոծ բազմութիւն մը դուրս ելաւ որ փողոցը լեցուց մրջնաբոյնի մը պէս, եւ էրիկ մարդոց, կանանց եւ տղոց այդ խումբը դէպ ի գործարան ուղղուեցաւ, ոմանք իրենց ծխափայտը քաշելով ուժգին ուժգին, ուրիշներ հացի կտոր մը ծամելով հապճեպ. մեծագոյն մասը աղմկօրէն շատախօսելով. ամէն վայրկեան խմբակներ երեւան կ'ելլային կողմնակի գուղիներէն ու կը խառնուէին այդ սեւ հոսանքին զոր անդադար կը ստուարացնէին։

Նորեկներու խումբի մը մէջ Բերրին նշմարեց Ռօզալին՝ Լա Նուայէլին հետ, եւ ստոսկելով անոնց քով գնաց։

—Ո՞ւր էիք, հարցուց Ռօզալի զարմացած։

—Կանուխ ելայ որպէսզի քիչ մը պտըտիմ։

—Ա՛հ, լաւ։ Փնտռեցի ձեզ։

—Շատ շնորհակալ եմ. բայց ամենեւին փնտռելու չէ զիս, առտուները կանուխ կ'ելլեմ։

Գործարաններուն դրան հասան, ուր կը մրճէր բազմութիւնը բարձրահասակ, նիհար մարդու մը աչքին առջեւէն անցնելով, որ վանդակաղանէն քիչ մը հեռուն կը կենար, ձեռքերն իր թիկնոցակին գրպաններուն մէջ, յարդէ գլխարկն ետեւ նետած, բայց գլուխը քիչ մը ընդառաջ, ակնարկն ուշադիր, այնպէս մը որ առանց իր տեսնելուն մէկը ներս չմտնայ։

—Նիհարը, ըսաւ Ռօզալի ցուրդ ձայնով մը։

Բայց Բերրին պէտք չունէր այս բառին. զայն լսելէ առաջ յանձին այդ մարդուն գուշակած էր Թալուէլ տնօրէնը։

—Ձեզ հե՞տ պէտք է որ ներս մտնեմ, հարցուց Բերրին։

—Անշուշտ։

Իրեն համար վայրկեանը վճռական էր, բայց իր յուզման դէմ արիացաւ. ինչու չպիտի ուզէին զինքը, քանի որ ամէն մարդ կ'ընդունուէր։

Երբ մարդուն առջեւ հասան, Ռօզալի ըսաւ Բերրինի որ ետեւէն գայ եւ դուրս ելլելով ամբոխէն, մօտեցաւ առանց երկչոտ երեւոյթի.

—Պարոն տնօրէն, ըսաւ, ընկերուհի մը ունիմ որ աշխատիլ կուզէ։

Թալուէլ արագ ակնարկ մը նետեց այդ ընկերուհիին վրայ.

—Մէկ պահէն կը նայինք, պատասխանեց։

Եւ Ռօզալի, որ գիտէր թէ ի՛նչ ընել հարկ է, մէկ կողմ կեցաւ Բերրինի հետ։

Այդ միջոցին աղմուկ մը ելաւ վանդակադրան մօտ եւ բանուորները փութով հեռացան, ճամբայ տալով Պ. Վիլֆրանի բաց կառքին զոր առջի օրուան երիտասարդը կը վարէր. թէեւ ամէն մարդ գիտէր որ անիկա չէր տեսներ, բոլոր բանուորները գլխարկնին հանեցին անոր առջեւ, մինչ կիները թեթեւ խոնարհութեամբ մը կ'ողջունէին։

—Կը տեսնէք որ էն վերջը չի գար, ըսաւ Ռօզալի։

Տնօրէնը անմիջապէս կառքին ընդ առաջ ելաւ.

—Պարոն Վիլֆրան, յարգանքներս կը մատուցանեմ ձեզ, ըսաւ գլխարկ ի ձեռին։

—Բարի լոյս, Թալուէլ։

Բերրին աչքամն հետեւեցաւ կառքին որ իր ճամբան կը շարունակէր եւ երբ վանդակադրան կողմը դարձաւ յաջորդաբար տեսաւ անցնիլն այն պաշտօնեաներուն զորս արդէն կը ճանչնար. Ֆապրի ճարտարագէտը, Պանտին, Մոնպլէզօն եւ ուրիշներ որոց անունը տուաւ Ռօզալի։

Սակայն բազմութիւնը ցանցառցաւ, եւ հիմակ եկողները կը վազէին, վասն զի ժամը պիտի հնչէր։

—Կարծեմ երիտասարդներն ուշ պիտի մնան, ըսաւ Ռօզալի ցած ձայնով։

Ժամահարն հնչեց, վերջին ամբոխ մըն ալ անցաւ, յետոյ քանի մը յետամնացներ երեւցան իրարու ետեւէ, շնչասպառ, եւ փողոցն ամայացաւ։

Սակայն Թալուէլ չհեռացաւ իր տեղէն եւ ձեռքերը գրպանին մէջ, շարունակեց նայիլ հեռուն, գլուխը վեր։

Քանի մը վայրկեաններ անցան, յետոյ երեւցաւ բարձրահասակ երիտասարդ մը որ գործաւոր մը չէր այլ պարոն մը, իր ձեւերովը ու կերպարանքովը շա՛տ աւելի պարոն քան ճարտարագէտն ու պաշտօնեաները. հապճեպ քալելով հանդերձ փողկապը կը դնէր, ինչ որ ժամանակ ունեցած չէր անշուշտ կատարելու։

Երբ տնօրէնին առջեւ հասաւ, սա գլխարկն հանեց ինչպէս ըրած էր Պ. Վիլֆրանի, բայց Բերրին նշմարեց որ երկու ողջոյնները իրարու չէին նմաներ բնաւ։

—Պ. Թէօտոր, յարգանքս կը մատուցանեմ ձեզ, ըսաւ Թալուէլ։

Բայց թէեւ այս խօսք կազմուած էր նոյն բառերով զորս ուղղած էր Պ. Վիլֆրանի, ամենեւին նոյն բանը չէր յայտներ. ասիկա ակներեւ էր։

—Բարի լոյս, Թալուէլ։ Հօրեղբայրս եկա՞ւ։

—Աստուած իմ, այո, պարոն Թէօտոր, հինգ վայրկեան առաջ։

—Ա՛հ։

—Վերջինը չէք. այսօր Պ. Քազիմիր ուշ մնաց, թէեւ ձեզի պէս Փարիզ չի գտնուէր. բայց հեռուէն կը տեսնեմ զինքը։

Մինչ Թէօտոր գրասենեակ կուղղուէր, Քազիմիր փութով կը յառաջանար։

Սա բնաւ չէր նմաներ իր զարմիկին, ոչ անձով ոչ կերպարանքով. փոքրահասակ, պիրկ, չոր. երբ տնօրէնին առջեւէն անցաւ, այս չորութիւն չմեղմացաւ գլխի այն կարճ խոնարհումով զոր անոր ուղղեց առանց խօսք մը ընելու։

Ձեռքերը միշտ իր թիկնոցակին գրպաններուն մէջ, Թալուէլ անոր ալ մատուց իր յարգանքը, եւ անոր անհետանալէն ետքը միայն Ռօզալիին կողմը դառնալով.

—Ընկերուհիդ ի՞նչ ընել գիտէ, հարցուց։

Բերրին ինք պատասխանեց այս հարցման։

—Տակաւին աշխատած չեմ գործարաններու մէջ, ըսաւ ձայնով մը զոր ջանաց հաստատ բռնել։

Թալուէլ արագ ակնարկով մը պարուրեց զայն, յետոյ խօսքը Ռօզալիին ուղղելով.

—Իմ կողմէս բաւ է Օնէզին որ, վակոնիկներուն մէջ դնէ զայն, օ՛ն, շո՛ւտ։

—Վակոնիկները ի՞նչ են, հարցուց Բերրին Ռօզալիին հետեւելով ընդարձակ բակերուն մէջէն որք իրարմէ կը բաժնէին գործարանները։

Այդ աշխատութիւնը պիտի կրնա՞ր կատարել, ուժ եւ խելք պիտի ունենա՞ր. աշկերտութիւն ընելո՞ւ էր. ասոնք էին հարցումներ իրեն համար, որք կը մտատանջէին զինքը այնու մանաւանդ վասնզի հիմակ որ ընդունուած էր գործարանին մէջ, կը զգար որ իրմէ կախում պիտի ունենար հոն մնալը։

—Մի՛ վախնաք, պատասխանեց Ռօզալի որ հասկցած էր անոր յուզումը. ատկէ դիւրին բան չկայ։

Բերրին աւելի գուշակեց քան լսեց այս խօսքերուն իմաստը. վասնզի, արդէն քանի մը վայրկեանէ ի վեր, մեքենաները, գործիները սկսած էին բանիլ գործարանին մէջ, որ հոն հասած ատենը լուռ էր, եւ հիմակ ահաւոր մռնչիւն մը, որուն մէջ կը խառնուէին հազարաւոր տարբեր աղմուկներ, բակերը կը լեցունէր. գործատուններուն մէջ հիւսուագործիները կը զարնէին, կկոցները կը վազէին, չամփրակները, թելոցները կը դառնային, մինչ դուրսը փոխանցման ծառերը, անիւները, փականքները, շարժական սանդուխները՝ ականջներու ցնորքը կաւելցունէին աչքերու ցնորքին վրայ։

—Աւելի բարձր կը խօսի՞ք, ըսաւ Բերրին, ձայներնիդ չեմ լսեր։

—Պիտի վարժուիք, գոչեց Ռօզալի, կ'ըսէի որ դժուար բան չէ. չամփրակները վակոններու վրայ պիտի բեռցնէք միայն. գիտէ՞ք ինչ է վակոնիկը։

—Փոքր վակոն, կարծեմ։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՈՒՆ. 26/7 ՓԵՏՐ. 1895

ԱԶԳԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՍՍՈՅ ԱԹՈՌԸ

Ա.

Արեւելքի յունուար 3, 4, 5 թիւերուն մէջ ամփոփուած «Սսոյ Աթոռը» խորագրով յօդուածներուս ինչ ինչ կէտերն՝ իբր առարկայ դիտողութեան՝ յարգելի «Ընթերցողը» թելադրած է յօդուած մը գրելու (յունուար 14)։ Հրապարակուած նիւթի մը նկատմամբ ամէն ոք իրաւունք ունի անձնիշխան խորհիլ, դատել, դատափետել, մեկնել. ներելի՞ է, սակայն, գրուածէ մը անպիտի եզրակացութիւններ հանել որք կարի՜ սրամտութիւն կը պահանջեն ոչ ջամիտ լինելու համար։ Յարգելի «Ընթերցողն», առանց «Արեւելքի մէջ երեւցած յօդուածին վրայ» յենլու կրնար անկախաբար խորհիլ «թէ ինչպէս պէտք է կատարել ընտրութիւնն», ևն։

Այս առթիւ կը յուսամ թէ «Ընթերցողը» կը ներէ դիտողութիւններուս։ Սոյն տողերը կը գրեմ ո՛չ թէ վիճաբանելու, այլ դիտել տալու «Ընթերցողին»՝ թէ յօդուածներուս բնութիւնը չի ներեր որ իրմէ օտար արդիւնք մը հանուի։

* *

«Ընթերցողը» կ՚առարկէ. «Նախ չեմ հասկնար թէ ինչ բան կ՚ուզէ՝ խօսելով Ս. Պատրիարք Հօր նախկին մէկ հեղինակութեան վրայ։ Գրքին անունն իսկ՝ Հայրապետութիւն Հայոց և Սիս և Աղթամար (*) կը ցուցնէ թէ Մկրտիչ կաթողիկոսի անձին դէմ գրուած չէ միայն այդ երկասիրութիւնն, այլ սկզբունքի խնդիր ջատագովելու համար» ևն։

Մեք բացարձակ առմամբ բաւած չենք՝ թէ «միայն» Մկրտիչ կաթողիկոսի անձին դէմ գրուած է. — Ահա ինչ որ կը հաստատենք մեր գրածով. «Նա որ իւր ոգին Եկեղեցւոյ դաւանանուիրած է մինչ, իբր Մայր Աթոռոյ եպիսկոպոս՝ ամենէն յուրջ և ամենէն անկեղծ համակրողն է այն Աթոռին, և սատուգիւ [illegible] ատոր ամառականին դէմ զինուեցաւ»։ (Եւ ո՛չ բացարձակապէս)։ «Բայց Ն. Սրբազնութիւնն [illegible] չէ որ նկատեց Աթոռին վրայ և չի նկատեր, այլ [illegible], [illegible]», ևն։ Կարծենք զուտ [illegible] խնդիր մ՚է այս։ Դարձեալ մեր բառն է թէ «Ն. Սրբազնութիւն Սսոյ Աթոռին [illegible] [illegible] յաւակնոտ և անգործ Մկրտչի տնձգութիւններուն դէմ», աւելի կը հաստատէ [illegible] խնդիրը։ Պաշտպանութիւնը կամ հերքումը սկզբունքի մը վրայ կը հիմնուի, և երբ կ՚ըսենք թէ «իրաւանց սահմանը պաշտպանեց» Տ. Մկրտչի դէմ, պէտք է որ անձի մը կամ անձերու հանդէպ յուզուի խնդիրը։ Ն. Սրբազնութիւն ջանացած է (իւր իսկ բառերով) «այս տեսութեամբ (պատմական վերլուծմամբ)... Աղթամարայ և Սսոյ կաթողիկոսական զաւառոր խնդիրներն վերլուծել ի դիւրութիւն կարգադրութեան նոյն խնդրոյն», այսինքն՝ պատմութեամբ ցուցնել Սսոյ Աթոռոյն ամէն կողմերն, որոնցմէ անոնց իրաւանց սահմանը, մանաւանդ ընել Տ. Մկրտչի անպատշաճ ձգտումներն, այս ամենն [illegible] մը վրայ կը դառնայ. Տ. Մկրտիչ կը յոխորտայ, հակառակ կը գործէ, և Ն. Սրբազնութիւն կը ցուցնէ թէ՝ ի զո՛ւր կը յաւակնի Տ. Մկրտիչ կաթողիկոսը. վասն զի [illegible] մը կայ, որուն համեմատ պէտք է գործել, [illegible] մը կայ, ուստի անդին պէտք չէ անցնիլ։ Ահա ա՛յդ երկասիրութեան ոգին և մեր ակնարկութիւնն այս մասին։ Թիւր եզրակացութեան մը յանգիլ «կարծել անհատական պիտի թուի բոլոր անոնց որք ուշի ուշով վերծանած են» իմ յօդուածներս։ Եւ «արդէն ինչ հարկ կայ այդ խօսքերուն», քանի որ Ն. Սրբազնութիւն վստահացուցած է այս տողերը գրողը քանի մը տարի յառաջ՝ թէ ինք տարբեր կը խորհի Սսոյ մասին, և կը խորհէր նոյն իսկ այդ երկասիրութիւնը գրելու ժամանակ, և թէ դիտմամբ ծանրացած է Տ. Մկրտչի վրայ. ինչպէս յայտնի կ՚երեւի գրուածէն. այս վստահութեամբ է որ «աւաւելապէս ամառականին դէմ զինուեցաւ» կամ «Սսոյ Աթոռին իրաւանց սահմանը պաշտպանեց» գրեցինք, և ո՛չ թէ բան մը գրած երեւնալու համար։

* *

«Ընթերցողին» համամիտ չեմ այն մասին թէ Զաքեցին յիշելով «նոյն իսկ վարդապետի մը՝ կաթողիկոսական Աթոռը բարձրանալու պատահականութիւնը» ջատագոված ըլլամ։ Եպիսկոպոս, վարդապետ, աշխարհական չէ որ կը ջատագովեմ. արդէն գրուածն ընդհանուր ուղղութիւն մը կը ցուցնէ պատմական տեղիքներու վրայ հիմնուած. ԱՐԺԱՆԱՒՈՐԸ պնդած էի, այս արժանաւորն Հայ Եկեղեցւոյ զաւակներէն կ՚ընտրուի, ըլլայ եպիսկոպոս, ըլլայ աշխարհական. բատ որում [illegible] խնդիրը չեզտելու համար «ծոյլ» դէմք մը յիշատակած էի (Զաքեցին), որ «[illegible] անձ մ՚էր, և մէկ օրուան մէջ բոլոր աստիճաններն ընդունելով կաթողիկոսութեան բարձրացաւ»։ (*)

Չենք ըսեր թէ արժանաւոր եպիսկոպոս չկայ, ու հետեւաբար չենք հարցներ «Ընթերցողին» հետ թէ «ինչո՞ւ համար Սսոյ Աթոռոյն ընտրելեաց կարգը չդառնուին նաեւ քահանայք, (**) սարկաւագունք և աշխարհականք», այլ կ՚ըսենք թէ «Սսոյ Աթոռն ո՛չ Սսոյ, ո՛չ ալ Մայր Աթոռոյ եպիսկոպոսին է, այլ Արժանաւորին, ո՛ր Աթոռէն ալ ձեռնադրուած լինին,... Նոյն իսկ [illegible] (և ոչ թէ այս ինչ երիտասարդ վարդապետի մը) իրաւունքն է բարձրանալ այն Աթոռին վրայ՝ [illegible]»։

Դարձեալ կը կրկնենք թէ [illegible], ո՛վ որ ալ լինի, աշխարհական մը առաջարկել չէ այս. թէպէտ մեր Եկեղեցին կը ներէ իւր զաւակաց մէջէն ընել ընտրութիւնը, քանի որ չփակուիր կղերական անձուկ սահմանում։ Զաքեցիին պէս դէմքի մ՚ընտրութիւնը զայս կը հաստատէ. և ասի, ի միջի այլոց, Հայ Եկեղեցւոյ ամենէն աւելի ժողովրդական նկարագիրներէն մին է, զոր պէտք չէ արհամարհել իբր «[illegible]» միակ օրինակ մ՚ըլլալուն համար. վասն զի գէթ մեր Եկեղեցւոյ պատմութեան հանդէպ հարկաւոր [illegible] մ՚է այդ և իրական արժէք մ՚ունի։

Բայց այժմ անցած է այդ ժամանակն, և մենք ունինք իրաւի [illegible] և [illegible] եպիսկոպոսներ. խնդիրն առաջիններուն վրայ է, որոց մի քանին յառաջ կը բերէ նոյն ինքն ընթերցողը. նախնէս արդէն դրութիւն մը կամ օրէնք մը կը լինի Պատրիարքութեան և կաթողիկոսութեան համար [illegible] եպիսկոպոս ընտրել. ընդհակառակն, Պատրիարքութեան մէջ մանաւանդ, նշանաւոր վարդապետներ ունեցած ենք, և նոյն իսկ վարդապետ «Աթոռակալ»ներ Էջմիածնի Աթոռոյն վրայ (մէջ գալ) կաթողիկոսաց հետ միասին՝ իբր գործակից. թո՛ղ Պօղ. և Վէհէլ անուամբ աշխարհականներն, որք իբր փոխանորդ կառավարեցին Երուսաղէմի Պատրիարքութիւնն, երբ Կ. Պոլիս և Երուսաղէմ մէկ Պատրիարք ունէր։

Հարկ չկայ տարհամալու, ուրեմն, երբ ալ բարձրագոյն պաշտօններ [illegible] եպիսկոպոսաց կը հային. արդէն ընթերցողին յիշատակած արժանաւորներէն դուրս ուրիշ արժանաւորի մը, որ Մայր Աթոռէն ձեռնադրուած այժմ հիւր կը մնայ յԵրուսաղէմ, ընտրութեան զրոյցներ կը լսուին։

Գալով տարիքին, դարձեալ արժանիքի տեսակէտով գրած էինք. «Ո՛չ ալ տարիքի խնդիր կարելի է յուզել, քանի որ երիտասարդ կաթողիկոսներ՝ նշանաւոր ալեւորներուն քով գերազանց դէմքեր կը ներկայացնեն»։ Այս առթիւ մեր «յիշած մէկ—երկու երիտասարդ կաթողիկոսք» միակ չեն, ո՛չ ալ «ժամանակին այլ և այլ բերմանց և ազդեցութեանց պտուղն իրենց բարձրացումը»։ Վասն զի եթէ միայն Պահլաւունի ցեղէ, իսկ միւսին Աչքապահեանց ցեղէ ըլլալը բարձրացման նպաստէր, Գահավէժը Պահլաւունեաց մէջ պէտք չէր բացառութիւն մը կազմէր. բայց Գահավէժի կաթողիկոսութիւնն, որ շատ կարճ եղաւ, պէտք է դիտել թէ ինչ պարագայներու մէջ տեղի ունեցաւ։

Երիտասարդ Գահավէժն արդէն կաթողիկոս չէր կրնար ընտրուիլ, Պահլաւունեաց մէջ անառակ կեանք մը կը վարէր նա ի տղայութենէ. Արեւելեան և Արեւմտեան վարդապետաց կռիւն սկսած էր. Լամբրոնացին հակառակեցաւ Գահավէժի կաթողիկոսութեան. Արեւելքցիք յաջողեցան, սակայն, ընտրել տալ զանի մի միայն Լամբրոնացին, իրենց սարսափելի հակառակորդը՝ տկարացնելու համար. որովհետեւ Տարսոնի Արքեպիսկոպոսն իբր վարիչ ժամանակին յուզուած եկեղեցական միութեան խնդրոյն և իբր համակրելի անձ տեղւոյն, կը վախնային թէ կաթողիկոս կ՚ընտրուի, բան մը զոր վտանգաւոր կը համարէին։ Ահա թէ ինչո՞ւ համար յաջողեցաւ Գրիգոր Մանկան ընտրութիւնը, գիտնալով հանդերձ անոր բարքն ու վարքն, և միմիայն ժառանգականութիւնը պաշտպանելով։

Եւ Գահավէժէն զատ չկայ թէ իր ցեղին և թէ երիտասարդ կաթողիկոսաց շարքին ուրիշ սատուերած բերող մը, հետեւաբար աւելորդ է «Ընթերցողին» «Գահավէժ ևն» անորոշութիւնը։

Գալով Գրիգոր Պահլաւունիին, անգէտ չենք նորա ցեղին ազդեցութեան. բայց ցեղային ազդեցութիւնը միշտ արժանիք չի լինիր մարդուն մէջ. լաւագոյն անառակներ ալ դուրս կուգան ազնուական ցեղերէ։ Միւս կողմանէ դիտել կուտանք թէ Գրիգոր՝ Պահլաւունի կը կոչուի, ոչ թէ Պահլաւունի ուղիղ գծէն սերելուն համար, այլ իւր հօր Ապիրատի (որդի Մագիստրոսի դստեր) Պահլաւունեաց հետ առնչութեանը համար. հետեւաբար Պահլաւունի յաջորդութիւն իգական գծով կը մտնայ Ապիրատին հետ և Ապիրատէն կը շարունակուի կաթողիկոսաց շարքին մէջ։

Այս Գրիգորն էր, որ Վկայասէրի և Բարսղի կտակով կաթողիկոս կը լինի, իբր կատարեալ արժանիք ունեցող անձնաւորութիւն մը և վկայեալ յամենեցունց. այնպէս որ (Ա.) 1114ին Սեաւլերան Կարմիր-Վանքին հոգեւոր ժողովն, ուր կաթողիկոսն ընտրելու պայմաններն որոշեց և մերժեց Աղթամարայ կաթողիկոսութիւնը—(Բ.) 1141ին Երուսաղէմի Պապական մի ժողովին մէջ, ո՛ւր օտարաց հանդէպ՝ փայլեցաւ Գրիգոր իւր խորին հմտութեամբ, այնպէս որ Պապն իսկ ի լրոյ հիանալով Հայոց Հայրապետին՝ մեր Եկեղեցւոյ վայել քօղ և գաւազանի նուէրներով կը պատուէ զանի, և որուն համար Գ. Տիւրացիլատին պատմիչը «Մեծ Քահանայապետ Հայոց» կը վկայէ.—(Գ.) Նորա գրական արժանիքն, որով Փոքր Վկայասէր կոչուեցաւ՝ իբր հռչակաւոր գրիչ [illegible], ևն. ևն. կարծենք «ժամանակին այլ և այլ բերմանց և ազդեցութեանց» վերագրուելու բարձրութիւն մը չեն ցուցներ, այլ իրական Արժանիքը։ Եւ արդարեւ բարձր գործեր միայն և միայն արժանեաց արդիւնք են, իբր անհատական յատկանիշ։

Որչափ գիտենք, Պօղոս Առաքելոյն «Ջերմ կուսակից» լինելու համար միակողմանի դիրք բռնելն աւելորդ է։ Հեթանոսաց առաքեալն Պօղոս ամեն մարդու հիացումը կը գրաւէ. ես ոգւոնչացած եմ նորա գաղափարներուն, վարդապետական ըմբռնումներուն և լուսամիտ խորհուրդներուն. Նա իրաւցնէ կը պատուիրէ մանուկն Տիմոթէոսի թէ «Ձեռս վաղվաղակի յուրուք վերայ մի՛ դնիցես» ([illegible] մարդ մի՛ ձեռնադրեր.) եթէ զայս կարելի ըլլայ միայն «փորձառու և կատարելութեան տարիքի հասած մարդու» վրայ մեկնել. բայց Պօղոս եւս արժանիք կը պահանջէ առաւել և ոչ այլ ինչ. որովհետեւ նոյն Առաքեալն է որ Տիմոթէոսը մանուկ հասակին (երիտասարդ) մէջ «հովուութեան» կոչած էր և իբր խորհրդական կը գրէր անոր «պատուէր տայցէ զայդ և ուսուսցանիցէ։ Զի մի ոք զմանկութիւն քո արհամարհեսցէ, այլ օրինակ լինիջիր հաւատացելոց բանիւ, գնացիւք, հաւատովք, սրբութեամբ»։ Ահա՛ ասոնք են արժանեաց տարբերքն որք կրնան փոքր հասակաւորները կատարեալ ընծայել, և ըստ Պօղոսի, առաջնորդել հաւատացելոց նոյն իսկ բարձր պաշտօններու մէջ։

(*). Ճշդութեամբ չէր գրած «Ընթերցողը» գրքին անունը։

(*).—Դիտել կուտամ թէ «Ընթերցողն» ուշադիր չէ եղած իմ «աշխարհիկ անձ մ՚էր» չիշտին, երբ կը գրէ թէ «Զաքեցին ալ լոկ աշխարհական մ՚էր և ոչ թէ վարդապետ», իբրեւ թէ [illegible] գրած ըլլայ։

(**).—Ո՛վ գիտէ, թերեւս օր մը քահանայութիւնը պիտի հասնի իւր ցանկացեալ բարձրութեան, ինչպէս երբեմն, բան մը որուն կը փափագինք ի սրտէ։

ՈՒՐԻՇ ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Հօրոյ իւր քննադատական «Նորարծարծ Եռանդն» և Ցաւոյ Անունց ծանօթ Բառարանի մը հետ սերտ կապակցութիւն ունեցող պատմական աւելորդաբանութիւնը կրնար գործածել լաւագոյն նպատակի մը քան քննադատելու Սկիւտարի Ս. Կարապետի Սրբազան քարոզչին ու պատարագչին Հայրապետական յիշատակութեան բանաձեւը։

Ես այս բանաձեւն յիշեցի որովհետեւ նշանակութիւն մ՚ունէր ա՛յն եկեղեցականին բերնին մէջ որ հեղինակն է «Հայրապետութիւն Ամենայն Հայոց և Սիս և Աղթամար» անուն գրքին։

Այս ամեն տեսակէտներով՝ Ն. Սրբազնութիւն իւր համոզումներուն համեմատ գործող եկեղեցական մ՚է։ Բուն եկեղեցական հոգիէ թելադրուած երեւցաւ ինձ իւր բանաձեւ՝ երբ տեսայ որ իբրեւ նախանձախնդիր եպիսկոպոս Մայր-Աթոռոյ՝ Ամենայն Հայոց Հայրապետին կուտար ա՛յն անունը զոր այն Հայրապետն իրեն կուտայ իւր ամեն պաշտօնագրերու մէջ։

Պատմական խորունկ իմաստասիրութեան պէտք չկայ՝ ընդունելու համար թէ մարդ մը, եկեղեցական կամ աշխարհական հեղինակութիւն մը, ա՛յն անունով կը ճանչուի զոր ինքն իրեն կուտայ, մինչեւ որ չհաստատուի թէ խարդախին մէկն է որ կեղծ կամ գողունի անուն մը կը գործածէ։ Արդ, դարերէ հետէ Էջմիածնի Հայրապետ իրենց գիրերնուն կ՚անուանեն «Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց և Ծայրագոյն Պատրիարք Արարատեան Նախամեծար Աթոռոյ Սրբոյ Կաթողիկէ Էջմիածնի»։ Պատրիարքն ալ պատարագի մէջ այս անունն այս բառերով տալով նոյն անձին և նոյն իշխանութեան, շատ ուղիղ ընթացք մ՚ունեցաւ կարծեմ։ Բայց մեք Դպիրներս որ Էջմիածնի մէջ առած չենք մեր ձեռնադրութիւն, և եկեղեցական պատմութեան մէկ մէկ հեղինակ ալ չենք, աւելի համառօտ անցնելու համար մէկէ աւելի պատճառ ունինք անշուշտ։ «Զբի մեղադրանքն» այն չէ ուրեմն զոր իբր թէ ես ուղղեր եմ դպրաց դասուն։ «Զբի մեղադրանքն» ա՛յն է զոր Հօրոյ կ՚ուղղէ Ն. Սրբազնութեան՝ իբրեւ նորութիւն մուծանող հայրապետական յիշատակութեան ընկալեալ հին ձեւոյն մէջ։ Բայց ես որչափ գիտեմ, այս բանաձեւ «Հաւատամք»ի մասը չի կազմեր, և ժամանակէ ժամանակ, տեղէ տեղ և անձէ անձ շատ փոխուած է ու կը փոխուի։

Այս զանազան ձեւերու մէջ ամենէն ուշագրաւն երեւցաւ ինձ Ս. Պատրիարք Հօր գործածած ձեւն. որովհետեւ Մայր Աթոռոյ եպիսկոպոսի մը բերնին մէջ փափկանկատ ճշդութեան դրոշմը կը կրէր, ու ցոյց մ՚էր եպիսկոպոսական հաւատարմութեան։

Եւ յետոյ, քանի որ հայրապետական երեք տարբեր Աթոռներու գոյութիւնն իրողութիւն մ՚է, քանի որ Սսոյ Կաթողիկոսաց ոմանց անընդունելի յաւակնութիւնները ծանօթ են, ես կ՚ըսեմ թէ «Ընդհանրական Հայրապետութեան» [illegible] և [illegible] հաստատող բանաձեւ մը երբեք զուրկ չի կրնար ըլլալ նշանակութենէ։

ԱՅՑԵԼՈՒ ԴՊԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՉԻՆԱՑԻՔ Ուէյ-Հայ-Ուէյն աժան չծախեցին։ Հոն աւելի տոկէ դիմադրութիւն քան Բորդ-Արթուրի մէջ։ Նաւահանգստին ցամաքի վրայ գտնուող բերդերը Ճափոնցիներուն ձեռքն անցնելէն ետքն ալ, Չինացիք՝ Լիւ-Քունկ կղզւոյն մէջ ամրացած՝ կը շարունակէին պայքարն, և տոկէն նշան տալով, յաջողեցան ընկղմել Ճափոնցիներուն երկու թորփիլանաւերն և պատերազմելու անկարող վիճակի մէջ դրին զրահաւոր մը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Երեսփ. ժողովոյ մէջ Արմատականք հակառակեցան պատերազմական նախարարին խնդրած 20,000 ֆր.ի վարկին՝ փառաւոր թաղում մ՚ընելու համար Քանռոպէռ Մարեշալին։ Ըսին թէ կառավարութիւնը կարող էր չառանալ Մարեշալներու թաղման համար սովորական կարգադրութենէն. բայց Խորհրդարանը չի կրնար բացառիկ վարկ մը քուէարկել, որովհետեւ Քանռոպէռ քաղաքական դերեր ալ կատարած է։ «Նոյն իսկ 1870 ի պատերազմին մէջ իւր ընթացք իրաւունք չի տար այսպիսի բացառիկ պատիւներու»։ — Պոնաբարդեան մը հարցուց. «Հապա ՍԷՆ Բռիվայի ճակատամա՞րտն»։ Արմատականք պատասխանեցին թէ Քանռոպէռ Պազէնի հետ մեղսակից է Մէձի անձնատուութեան համար. զի Պազէն ամեն որոշում իրեն հետ գտնուող բարձր հրամանատարներուն համաձայնութեամբ կուտար, և Պազէնի ամեն որոշմնագիրներուն տակ Քանռոպէռի ալ ստորագրութիւնը կայ։ Արմատականք վերջապէս յիշեցուցին թէ Քանռոպէռ միշտ Հանրապետութեան հակառակ ընթացք բռնած է։

Ի պատասխանի, վարչապետ Պ. Ռիպօ յայտարարեց. «Մեք մէկ կուսակցութեան մը կառավարութիւնը չենք, բովանդակ Ֆրանսայի կառավարութիւնն ենք։ (Բուռն ծափեր։) Երկրին զգացումներուն համաձայն շարժած կ՚ըլլանք՝ պատուելով զինուոր մը որ 60 տարի իւր երկրին ծառայած է, և յիշեցնեմ ՍԷՆ-Բռիվայի ճակատամարտն յորում յաղթեց բրուսիական պահակագունդն։ (Բայց այն ճակատամարտին մէջ իսկ վերջին յաղթութիւնը Գերմաններուն մնաց։) Այս համեստ զինուոր ծափահարուած է այն բանակներէն անգամ որոց դէմ մաքառած էր։ (Ընդհանուր ծափահարութիւններ։) Այսօր մեր մէջ բանակը ժողովուրդին հետ խառն է, նոյն մարմին է, և ամեն յոյսեր կապուած են այս փառաւոր զինուորականին յիշատակին։»— Աջակողմը միահաղոյն ոտք ելնելով «կեցցէ Բանակն» աղաղակեց։ Ատենապետ Պրիսոն ըսաւ թէ «Մեք եւս կը կրկնենք նոյն աղաղակը, բայց չեմ ընդունիր որ այնպիսի աղաղակ մը պատրուակ ըլլայ ատենաբանին խօսքն ընդմիջելու։» 160 ի դէմ 304 քուէով ընդունեցաւ պատերազմական նախարարին առաջարկին սկզբունքն։ Երբ երկրորդ ընթերցումն եղաւ, պոլանժէական մը ելաւ ըսաւ թէ «Պէտք չէ կրկնել Մէցի խնդիրն։ Հոն պատասխանատու համատար մը կար որ դատուեցաւ և դատապարտուեցաւ։ Ուզենք կամ ոչ, Ֆրանսայի սիրտն այս յուղարկաւորութեան հետ պիտի ըլլայ»։ Գործաւորական ծայրայեղ երեսփոխան մը, Պ. Բասգալ Կրուսէ, առաջարկեց որ նախարարին խնդրած 20,000 ֆր.ը գործածուի Պօտէնի յիշատակարանը կանգնելու, որ Նաբոլէոն Գ.ի զոհերէն մէկն է։ Պ. Ռիպօ բեմ ցատկելով, շարժումով մը լռեցուց զԿրուսէ, և ըսաւ խստութեամբ. «Մեք ձեր խօսքին չենք սպասած՝ պատուելու համար զՊօտէն, օրէնքին պաշտպանը։ Բայց եթէ կայ մէկն որ իրաւունք չունի հոս այնպիսի առաջարկ մը բերելու, այն ալ դուք էք որ ոտնակոխ ըրիք ձեր երկրին օրէնքները։» (Աջակողմեան ծափահարութիւններ։) «Լռեցէ՛ք, լռեցէ՛ք,» կը պոռան ամեն կողմէ գործաւորականներն երեսփոխանին։ Արհամարհոտ նայուածքով մը չախչախելով զԿրուսէ, Ռիպօ կը վերջացնէ. «Ֆրանսա դատաստան պիտի ընէ ընդ մէջ ձեր և մեր, որ կը բաղձանք արժանապէս պատուել Ֆրանսայի վերջին Մարեշալը»։ Պ. Ռիպօ ամենուստ կը շնորհաւորուի, և պատերազմական նախարարն գետնամած խոնարհումով մը իւր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ։ 20,000ը ֆր.ը կը քուէարկուի 159 դէմ 288 քուէով։

ԱՆԳԼԻԱ. — Շատ չանցած երեսփոխանական երկու ընտրութիւնք պիտի կատարուին, մին Լորտ Ռանտոլֆ Չըրչիլի տեղ, ի Փատինկդըն. բայց այս անգամ Պահպանողականներուն ապահով կը թուի. միւսն ի Քոլչեսդըր, ուր Պահպանողական երեսփոխան հարիւրապետ Նեյլըր Լէյլէնտ անհասկնալի պատճառաւ մը յանկարծ հրաժարած է։ Որովհետեւ այս շրջանակի մէջ Պահպանողականք միայն 61 քուէի մեծամասնութեամբ յաղթած էին Ազատականներուն, ասոնք կը յուսան իրենց վերջին պարտութեանց վրէժը լուծել հոն։

Պ. ՖԵԼԻՔՍ ՖՈՐ յուարձալի դէպք մ՚ունեցաւ անցեալ օր։ Էլիզէի պալատան ետեւի կողմը գտնուող ընդարձակ պարտէզներուն մէջ երեկոյին պտոյտ մ՚ըրաւ, աւելի քան մէկ ժամ անդին ասդին ման գալով։ Մինակ էր, և իւր բացակայութեան պահուն փոխուած էր պահակախումբն, և գիշերուան համար կարգախօսը (բառօլա) տրուած էր Էլիզէն պահպանող զօրականներուն։ Երբ Պ. Ֆէլիքս Ֆօռ արեւուն մարը մտնելէն ետքը մօտեցաւ այն դրան ուրկից իւր անձնական բնակարանը կը մտնուի, պահակը չճանչցաւ զինք, և մուտքն արգիլեց։ Նախագահը, նոյն պահուն բացակայ գտնուած ըլլալով, կարգախօսը չէր գիտեր որ ներս կարենար մտնել, բայց անոր տեղ իւր անունը տուաւ։ Որովհետեւ պահակը դէմքով չէր ճանչնար Նախագահն, և իրեն խիստ հրաման տրուած էր բռնել ով որ հոն տեսնէր, պահակը տարաւ Նախագահն Էլիզէի պահակներուն սենեակը։ Նոյն պահուն հոն գտնուող ջոկապետն եւս դէմքով չէր ճանչնար Նախագահն. ուստի, առաւ տարաւ զայն Էլիզէի պահակախումբի սպային, որ տեսնելուն պէս Նախագահն, հասկցաւ որ սխալ մը գործուած էր, և ներում խնդրեց։ Բայց Պ. Ֆէլիքս Ֆօռ շատ խնդաց, և հակառակ սպային ըսածներուն, պնդեց որ պահակը գովուի և վարձատրուի իւր պարտականութիւնն այսքան ճշգրիւ կատարելուն համար։

ՅՈՒՆԱՑ ՆՈՐ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ. — Ֆրանսական լրագիրք, ծանուցանելով Յունաց նոր Պատրիարքին ընտրութիւնը, կը յիշեցնեն թէ Անթիմոս եպիսկոպոս հեղինակած է երկհատոր «Հերքումն Ռընանի», որ գերմաներէնի թարգմանուած է, և ժամանակին ֆրանսական հանդէսներուն ալ բաւական նիւթ մատակարարած է։

ՃԱՓՈՆՑԻՔ ԵՒ ԹԱԹԱՐՔ. — Նոզու զօրավար կը հեռագրէ թէ Լուքոր Արիսքանկ անուն Թաթար մը, Մանչուրիոյ արեւելեան նահանգէն՝ Քիրինի սահմաններէն ճափոնական բանակն եկաւ, նկարագրելով Չինացիներուն գործած աւերումներն և աստապատութիւններն, և յանձնառու եղաւ 60,000 Թաթարներու բանակ մը օգնութեան բերել Ճափոնցիներուն՝ Մուգտէնի վրայ յարձակելու և Չինացիներուն անգթութեանց վրէժն հանելու համար։ Ճափոնցիք քաղցրութեամբ վարուեցան այս մարդուն հետ, ճամբուն ծախքը տուին անոր, բայց ըսին որ Թաթարական օգնութեան պէտք չունին։ Միայն հրահանգ տուին իրեն որ թշնամին կացութեան վրայ ճիշդ տեղեկութիւն բերէ իրենց։ Տակաւին Չինացիներուն իշխանութեան ներքեւ գտնուող կարգ մը մօտակայ քաղաքներէ հանրագրեր եկած են Հայ-Չէնկ, խնդրելով Ճափոնցիներէն որ փութացնեն այն տեղերու գրաւումը, վերջ տալու համար չինական բռնութեանց։

Ի ԲՈՐԴ ԱՐԹՈՒՐ սպանուած Չինացիք անցեալ շաբթու հանուեցան իրենց առժամանակեայ գերեզմաններէն և այրեցան, և աճիւնները նորէն թաղուեցան՝ ճափոնցի և չինացի քուրմերու կողմէ յուղարկաւորութեան երկար արարողութենէ մը ետքը։

ՌՈՒՍ ԲԱՆԱԿ. — Օտեսայէ կը հեռագրուի. Զանիշեվսքի հարիւրապետը պատերազմական ատենին առջեւ դատուելով, հաստատուեցաւ որ իւր հրամանաց ներքեւ գտնուած զօրականներէն դրամ գողցած է, և դատապարտուեցաւ զինուորական ծառայութենէ արտաքսուելու, իւր ամեն նշաններէն զրկուելու, նաեւ այն չքաղրամէն զոր ստացած էր ի Կեդր. Ասիա Կեօք Թէբէի յարձակման առթիւ. Բայց ասոր, Սիպերիոյ մէջ երեք տարի շղթայակապ աշխատութիւն պիտի կրէ. Անկէ ետքը 12 տարի եւս Սիպերիա պիտի մնայ, և 15 տարի ետքն երբ Եւրոպական Ռուսիա դառնայ, կառավարութեան կողմէ նշանակուած տեղերը միայն պիտի կրնայ բնակութիւն հաստատել։ Այս վճիռը գոհութեամբ կը նշանակեն ռուս լրագիրք իբրեւ ապացոյց թէ ռուս բանակին մէջ բարեկարգութեան պահպանման համար ո՛րպիսի խստութիւն ի գործ դրուի։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԱՆՎԵՐՍ, 5 Փետր. — Ապահովագրութեան գումարը կորզելու նպատակաւ իւր ազգականներէն մէկ քանի անձ թունաւորող Տիկին Ժոնիօ մահուան դատապարտուեցաւ։ Մահապարտ կնոջ դէմ աղմկալի ցոյցեր եղան փողոցին մէջ։

ՍՈՖԻԱ. — Պոլիսէն եկող ճամբորդներ սահմանագլխին վրայ բժշկական քննութեան պիտի ենթարկուին, բայց առանց գոյքերու ապանեխման։ Պուլկարիա եկող ճամբորդներն հինգ օր հսկողութեան պիտի ենթարկուին իրենց բնակարանին մէջ։

ՓԱՐԻԶ, 6. — Երեսփ. ժողովն 36 անդամէ յանձնաժողով մը կարգեց քննելու նախորդ նախարար Պ. Ռէյնալի արարքն և երկաթուղեաց պայմանագրերը։ Անդամներէն 30ը միմիայն Պ. Ռէյնալի արարքը քննելու կողմն են։

ԼՈՆՏՈՆ. — Լորտերու ժողովին մէջ յայտարարուեցաւ թէ կառավարութեան կարծիքն է որ արդի կացութեան մէջ լորտերու ժողովին խնդիրը վտանգաւոր է, անմիջական լուծում մը պատեհ չէ, և հետեւանքը Երեսփ. Ժողովոյ լուծումը միայն կրնայ ըլլալ։

ՊԵՐԼԻՆ. — Կոմս Հէրպերդ Պիզմարք կայսեր կողմէ ընդունուեցաւ։

ՎԻԵՆՆԱ. — Գրեթէ բոլոր Աւստրիոյ մէջ օդն անկանոն է, սաստիկ ցուրտ կ՚ընէ, մանաւանդ Պուքովինի մէջ, երկաթուղիներու երթեւեկութիւնները շատ անգամ կ՚ընդհատուին։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր բնակութեանը համար Գումգաբուի Հիսար Տիպի թաղին մէջ տուն մը պիտի վարձուի։

Քաղաքական Ժողովն երէկ իւր շաբաթական նիստը գումարեց ի Պատրիարքարան, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ, և զբաղեցաւ իր օրակարգին վրայ գտնուած խնդիրներով։

Հիւանդանոցի քննիչ յանձնաժողովոյ անդամներէն Տօքթ. Վահան պէյ Մանուէլեան և Տօքթ. Տիրան էֆէնտի Գաբամաճեան հրաժարած ըլլալով, Ժողովն անոնց տեղ նոյն յանձնաժողովին անդամ կարգեց Տօքթ. Մալոյեան և Տօքթ. Տաղաւարեան էֆէնտիները։

Հելլենական դեսպան Մավրոկորտաթօ իշխանն ուրբաթ օրը Պատրիարքարան պիտի գայ ի փոխադարձ այցելութիւն Ս. Պատրիարք Հօր։

Նորընտիր Տնտեսական Խորհուրդն երէկ իր առաջին նիստը գումարեց ի Պատրիարքարան և հետեւեալ կերպով կազմեց իր դիւանը.

Նիկողոս էֆ. Մելիքեան Ատենապետ
Աղեքսանդր » Փանոսեան Ատենադպիր

Խորհուրդը զբաղեցաւ Արզումանեան հանգուցեալ Խաչուհի տիկնոջ, Թոփհանէլեան Վահան էֆէնտիի և Խուպեսէրեան Կարապետ էֆէնտիի կտակային խնդիրներով։ Նոյնպէս Բերայի ու Օրթագիւղի քանչէլերի և Ճանիկի մուգաթայի տրոց, Օրթագիւղի թաղական խորհրդոյ կողմէ առաջարկեալ գետնի մը վաճառման և Խասգիւղի Գալֆաեան Որբանոցին մայր Երանուհի մայրապետին՝ յանուն Որբանոցին ապահովագրութեան խնդիրներովը. միանգամայն Կեդրոնական Սնտուկին հաշուոց քննութեամբը։

Յաջորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ փետրուար 3ի ուրբաթ օրն ի Պատրիարքարան։

Ազգ. Հիւանդանոցի նորընտիր հոգաբարձութիւնը թէեւ հրաւիրուած էր երէկ ի նիստ գումարիլ, սակայն ներկայ էին միայն Տօքթ. Հինքիարպէկեան, Տօքթ. Պէկեան, Գալուստ Համբարձումեան և Միքայէլ Սարրաֆեան էֆէնտիները. հետեւաբար մեծամասնութիւն գոյացած չըլլալով, կարելի չեղաւ նիստ կազմել։

Նորընտիր Ուսումնական Խորհուրդն իր առաջին նիստը գումարեց երէկ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ և ընդհանուր խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ նախորդ Ուսումնական Խորհրդոյ օրով կատարուած կրթական գործերուն և Օրակարգի վրայ գտնուած խնդիրներուն վրայ։ Դիւանի ընտրութիւնը թողուեցաւ յաջորդ նիստին։

Դպրեվանուց Խնամակալութիւնը հրաւիրուած է ի նիստ գումարիլ յառաջիկայ շաբաթ ժամ 4ին Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ։

Կրետէի հայոց հոգեւոր հովիւ Տ. Մանուէլ քահանայ շնորհաւորական գիր մը ուղղած է Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Սեպուհ էֆէնտի Քէմհաճեանի յուղարկաւորութեանը առթիւ փոխան ծաղկեփունջի բարեհաճած են նուիրել հաստատութեանս.

Ռուբէն էֆ.	Քէմհաճեան	224 Ղր.
Եղիա »	Շահպազ	108 »
Օ. »	Տէրուենեան	108 »

(Կնիք)

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Սանճաքի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Ատանայի նահանգին մարդահամարի տեսուչ Եուսուֆ Եահեա էֆէնտիի և Խարբերդի նահանգին Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայ Նուրի էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Բ. Դրան արարողապետի օգնական Ֆեթհի պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ հիւանդանոցին առաջին բժիշկ գէր-գնդապետ Յակոբ պէյի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ Սըվազի Տարենտէ գաւառակին գայմագամ Սապրի էֆէնտիի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ զօրաբաժնին դեղագործներէն Յակոբ էֆէնտիի։

Արհեստական շքադրամ՝ ոսկեղէն Մանուէլեան Պօղոս աղայի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒՄ. — Երէկ չորեքշաբթի, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ՝ ռուսական դեսպան Պ. Նելիտօֆ Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայանալու պատիւն ունեցաւ։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Վեհ. Սուլթանն երկու հարիւր ոսկի շնորհած է Գոսօվաի Սիկից գաւառակին մէջ պատահած ողողումէն վնասելոց համար։ Ն. Վեհափառութիւն հրամայած է միանգամայն Եմնտական գանձէն ալ յիսուն հազար ղրշ. տալ անոնց, և տեղւոյն մէջ Նպաստամատոյց յանձնաժողով մը կազմել։

—Այդ ողողումէն, որ յառաջ եկած է Վարտար գետին յորդելէն, մէկ քանի տուներ փլած են և բնակիչք օգնութեան կարօտ վիճակի մը մատնուած։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Պելճիական կառավարութիւնը Լէօփօլ պատուանշանի երկրորդ աստիճանը նուիրած է Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Վեհմ. Թէվֆիք փաշաի. կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանի գործածութիւնը։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը վաղը ի կայս. պալատ պիտի մատուցանէ տումարն այն բանտարկելոց, որք իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասն աւարտած ըլլալով, ազատ պիտի արձակուին Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձին օրը։ Այդ բանտարկեալք 83 հոգի են, որոց 75ն այր և 8ը՝ կին։

ԳԱՐԱՔԷՕՅԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ.—Գերմանական Նօրէնպէրկ գործարանին անօրէնը Գարաքէօյի կամուրջին շինութեան համար ընդարձակ ծրագիր մը մատուցած է ձեռնհաս իշխանութեան, որ յետ քննութեան հաստատած է թէ այդ նպատակաւ մատուցուած ուրիշ ծրագիրներէն գերազանց է։ Նոր ծրագրին համաձայն, կամուրջը քարուկիր պիտի ըլլայ, բայց ի մէջտեղի մասէն որ նաւերու անցուդարձին յատուկ է։

Ձեռնհաս իշխանութիւնն այդ առթիւ խորհրդակցութեանց ձեռնարկած է և կը յուսացուի թէ մէկ քանի օրէն աւարտին։

ՍԸՐ ԱՖՐԷՏ ՍԱՆՏԻՍԸՆ, անգլ. դեսպանատան նախորդ առաջին թարգմանը, որ հանգստեան կոչուած ըլլալով՝ օսմանեան ծառայութեան մէջ մտած էր, անտառաց ընդհանուր քննիչ անուանուեր է։

ՅՈՒՆԱՑ նորընտիր Պատրիարք Տ. Անթիմոս Է.ի ընտրութիւնը վաւերացնող կայս. Իրատէն ելած ըլլալով, Ֆէնէրի Պատրիարքարանի Խառն Ժողովն երէկ առտու ի նիստ գումարուեցաւ, պաշտօնական ընդունելութեանը համար հարկ եղած կարգադրութիւններն ընելու և միանգամայն Գալիմոս երթալիք պատգամաւորութիւնը նշանակելու։

Պատրիարքարանը մինչեւ երէկ տակաւին պատասխան ստացած չէր ուրբաթ օրը Տ. Անթիմոս Է.ի իր ուղղած հեռագրին։

ԿԱՐԴԻՆԱԼՅՈՒՆԵՐ.—Վիէննայի Բօլիթիշէ Քօրէսբօնտէնց թերթը որ կէս-պաշտօնական յարաբերութիւններ ունի Վատիկանի հետ, իր փետրուար 1ի թուոյն մէջ կը ծանուցանէ թէ Հայ Հռոմէականաց Տ. Ազարեան Պատրիարքին և Մելքիտներու Տ. Եուսուֆ Պատրիարքին կարդինալութեան աստիճանի բարձրացումը շատ հաւանական դարձեր է վերջերս։ Սակայն Պապը վերջնական որոշումը պիտի տայ կարդինալներու ժողովին գումարման մօտերը միայն։

ԷՏԻՐՆԷԷՆ կը գրեն մեզ թէ Օսմ. Պանքայի տեղւոյն մասնաճիւղը այս տարի մէկ քանի անձերէ վնասուած է։ Իբրեւ հետեւանք այս վիճակին, ինչպէս նաեւ առեւտուրներու կայուն վիճակին, Պանքայի մասնաճիւղը կէս առ կէս իջեցուցած է վարկի սահմանները, նոյն իսկ ամենէն պատուաւոր և ապահով տուներուն համար։ Տուներու ոմանց համար տրուած վարկն ալ բոլորովին ետ առած է։ Այս զգուշական միջոցը որ անշուշտ սկզբամբ կրնայ օգտակար ըլլալ, երբ ընդհանուր անօրինութիւն՝ իրաց ընկճեցքով բնականաբար վաճառականաց շատերուն կրնայ վնասած ըլլալ։ Այս վիճակ առանց Պանքայի մասնաճիւղին վնասելու, գործերը նուազեցուցած է։

ՔԱՐԱՆՏԻՆԱՆԵՐԸ. — Առողջապահական վարչութիւնը մեզ կը հաղորդէ երեք շրջաբերականներ որոց առաջին երկուքին տրամադրութիւնները ծանուցուած էին երէկի Պաշտօնական Ցայտարարութեան մէջ, ի մասին քոլերայի։ Իսկ երրորդովը կը հաղորդէ թէ յունուար 23/փետրուար 4 թուակիր շրջաբերականին մէջ ծանուցուած 10 օրեայ քարանթինան կը պատկանի միմիայն «ուխտաւոր տանող» նաւերուն։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ գիշեր ժամ 4ին հրդեհ ծագեցաւ ի Բերա Սըտնէք գարեջրատան վերի յարկը սպասաւորներու սենեակէն։ Այդ տեղը մասամբ այրեցաւ։ Հրկիզեալ շէնքը 2500 անգլ. ոսկիի ապահովագրուած էր, կ'ըսուի, Րօյըլ ընկերութեան։

ՔՈԼԵՐԱՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ.—Յունուար 24ի երեքշաբթի օրուան ժամ 6էն մինչեւ յունուար 25ի չորեքշաբթի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ հետեւեալ դէպքերը պատահած են.

Ունգաբան՝ մէկ. փուռկեաւն է Շէրիֆ Իպրահիմ, գործաւոր։

Զուգուր Չէչմէ՝ մէկ. Օսման Պէքիր, գործաւոր։

Ֆէտլի Չօհաֆ գունդէն՝ երկու. Հաբուն Ֆէյզուլլահ, և Գանպէր Գատրի, զինուոր։

Ամիսչէն զօրագունդէն՝ մէկ. Իսմայիլ Մէհմէտ, զինուոր։

Թաղապետութեան Զ. շրջանակի հանրային մաքրութեան նախորդ պաշտօնեաներէն՝ Սիւլէյման Մէհմէտ։

Գասըմ Փաշա՝ մէկ. Ալի Մէհմէտ, մակուկավար։

Թօփխանէի պաշտօնատունէն՝ մէկ. Ահմէտ Հասան, սենեկապան։

Պոլսոյ կողմը Թաղապետական հիւանդանոցին մէջ՝ մէկ, Իպրահիմ Էմին, տէրվիշ։

Առաջուան բռնուածներէն մեռած է.

Պէշիքթաշ՝ մէկ, Հասան Մէհմէտ, խոհարար։

Գումար՝ ինը դէպք, մէկ մահ։

ՔՈԼԵՐԱՆ Ի ԴԱՄԱՍ.— Ատալիաի մէջ յունուար 23ին քոլերայէ դէպք ու մահ չէ պատահած։ Միւս տեղերուն մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

ՀԻՆ ԴՐԱՄՆԵՐ.—Սարըեարի ջուրերու ճամբան պեղումներ կատարուած պահուն գտնուած օսմանեան, պարսկական և օտար հին դրամները մատուցուած են ի կայս. պալատ. կայս. Իրատէ մը հրամայած է պեղումներ կատարել և գտնուած դրամները հաւաքել։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ պաշտօնատան մէջ կազմեալ առողջապահական յանձնաժողովը, որ իր նիստերը դադրեցուցած էր, սկսած է վերստին գումարուիլ և խորհրդակցութիւններ կատարել այն միջոցներուն վրայ որք ձեռք պիտի առնուին մայրաքաղաքիս մէջ երեւան ելած քոլերաին դէմ։

ՊԷՕՅՈՒՔ ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ յունուար 23ին հետիոտն մայրաքաղաքս եկող ուղեւոր մը քոլերայէ վարակուած ըլլալով, առողջապահական բժիշկ Տիմիթրիատիս էֆէնտի երէկ նոյն կողմը ղրկուեցաւ գտնուած հիւանդները քննելու։

ՀԷՏԷԼԱՆԻՒ. — Քաղաքապետութիւնը հրամայած է Բերաի Թաղապետութեան արգիլել Բերաի և Բանկալթիի պողոտաներուն վրայ կատարուած հէտէլանիւի մրցումները՝ ու և է արկածի տեղի չտալու համար։

ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԴ, ընդհանուր տնօրէն Օսմ. Պանքաին, երէկ գիշեր ժամ 7ին Եւրոպաէն մայրաքաղաքս դարձաւ երկաթուղոյ կառախումբով։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ գործակատար Պ. Տիմիթրօֆ երէկ բիրկուն Սօֆիա ուղեւորեցաւ, ուր հրաւիրուած է առեւտրական և մաքսային խնդրոց վրայ ձեռնհաս պաշտօնատանց հետ խորհրդակցելու համար։

ՎԱՆԷՆ կը գրեն թէ Մոկս գաւառակի շրջակայ գիւղերուն մէջ տեսակ մը ժանտատենդ երեւան ելեր է, ուրկից վարակուողներուն լեզուները կը սեւնան և տասը տասնըհինգ օր յետոյ կը մեռնին։ Իսկ անոնք, որոց լեզուները չեն սեւցած, կ'ապրին։ Մինչեւ հիմայ այդ հիւանդութենէն տասը մահեր պատահած են։

ՕՍՄԱՆԻՉԷ ԲՈՍԹ գերմաներէն օրաթերթը, որ դադարման դատապարտուած էր, վերստին հրատարակուելու արտօնութիւն ստացաւ Օտար Մամլոյ վերատեսչութենէն։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը գրած է Հանրային պարտուց Վարչութեան որ մուշտակագործ արհեստաւորներուն կողմէ Եւրոպայէն բերուած և ներքին սպառման յատուկ մուշտակներէն դրոշմի տուրք առնելու մասին ո և է միջամտութիւն չըլլայ։

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարարութեան ժողովը մրցման քննութիւն կը կատարէ գաւառաց կրթական հաշուակալի պաշտօններուն համար։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպանատան նախորդ խորհրդական Պ. Զիրչքի երէկ բիրկուն Պերլին ուղեւորեցաւ։

ԲԱԼՈՒԻ Պօլանըք գիւղախումբին մէջ Ալի և Րուսօլ անուն երկու գիւղացիներ լերան մը վրայ փայտ կտրած ատեննին ցուրտէն սառելով մեռեր են։

ՀԱԼԷՊԻ նահանգին մէջ նոյեմբեր և դեկտեմբեր ամիսներուն 1375 ծնունդներ և 830 մահեր պատահած են, որով ծնունդներու թիւը մահերէն 545 աւելի է։

ՁՄԵՌԸ. — Վանէն կը գրեն թէ ձմեռն այս տարի շատ թեթեւ է բաղդատմամբ նախորդ տարւոյն և այնչափ ցուրտ չըներ։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ.— Երեքշաբթի գիշեր, ժամը 5ին միջոցները, Ղալաթիայէն Բերա տանող ճամբուն վրայ, Գապրիէլեան փողոցը, Թաղապետական պաշտօնատան մօտ գտնուող թիւ 20 շէնքին (Պաղտատլեան խան) սենեկապանը փողոց ելած էր անտուկ մը աղբիս թափելու համար։ Խանէն ներս մտնելու պահուն, երեք հոգի դէմը ելան և հրամայեցին որ դուռը բաց թողու։ Առանց խօսքով ժամանակ անցնելու, սենեկապանը ներս նետուեցաւ և բոլոր ուժովը դուռը գոցեց ներս մտնել ուզողներուն դէմ, բայց չարագործներէն մէկը յաջողեցաւ այդ պահուն դանակ մը խոթել՝ երկու դրան մէջտեղէն, ու սենեկապանը վիրաւորեց աջ արունքէն։ Յետոյ խոյս տուաւ իր ընկերներուն հետ։ Վիրաւորեալ սենեկապանը Պ. Սէքինօի (Յանքօ) սենեակը մտաւ, որ նոյն շէնքին մէջ կը բնակի և նոր դարձած էր կնոջը հետ, ու եղելութիւնը պատմեց անոր։ Պ. Սէքինօ նախնական դարմանները տուաւ։ Սենեկապանը այժմ կը դարմանուի Տօքթ. Մանճէրիի ձեռամբ, որ նոյն խանի աքարթմաններէն մէկը կը բնակի։

—Նախընթաց գիշեր, Բերայի Բօսթա փողոցը, գինետուն մը մէջ կռիւ մը ծագելով Բօչօ և Ստելիօ անուն երկու մարդերու և անծանօթի մը միջեւ, այս վերջինը դաշոյնի երկու հարուած տուաւ իր հակառակորդներուն։ Վիրաւորեալները Թաղապետական հիւանդանոցը փոխադրուեցան։ Ջարագործը կը փնտռուի ոստիկանութեան կողմէ։

—Երէկ, Գարաքէօյի կամուրջէն դէպ ի Ղալաթիա գացող վարձու կառք մը ծեր հրեայ մը կոխոտեց, որ գլխէն վիրաւորուեցաւ։

—Անցեալ օր, Խասգիւղի մէջ, չորս տարեկան հայ տղեկ մը՝ վրան բաց ջրհորի մը մէջ ինկաւ, սակայն անմիջապէս ազատուեցաւ։

ԲԱՆԿԱԼԹԻի ոճրին զոհերուն վիճակը գոհացուցիչ կ'երեւի։ Բժիշկները յոյս կուտան թէ Պ. Բօլ Շիչմանեան, որ կը դարմանուի գերմանական հիւանդանոցին մէջ, պիտի փրկուի։ Տօքթ. Խամբերեան կը դարմանէ Օր. Եօժէնի Արապեանը որ, ինչպէս կը յիշուի, ձախ յօնքէն վիրաւորուած է։

ԹԻՖԼԻ-ՊԱՇԸԼԻ ոճրին հեղինակը, Մուսթաֆա, որ Կալաթա-Սէրայ կը գտնուէր, երէկ Ոստիկանութեան պաշտօնատունը փոխադրուեցաւ, ի Պոլիս, ուր հարցաքննութեան ենթարկուած է։

—Լինարտի փողոցին գիշերապահին մեռած ըլլալու լուրը սխալ էր։

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԱՊԱՆԵԽՄԱՆՑ

Տարափոխիկ հիւանդութեանց դէմ ձեռք առնուելիք միջոցներուն և ապանեխական հաստատութեանց պաշտօնէից պարտականութիւններուն համար հետեւեալ կանոնագիրը պատրաստուած է, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով։

ՄԱՍՆ Ա.

ԱՊԱՆԵԽԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆՑ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ Ի ԳՈՐԾ ԴՐՈՒԵԼԻՔ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆՔ

Յօդուած. Ա. — Տարափոխիկ հիւանդութեանց կարգէն են քոլերա, ծաղկախտ, ջրծաղիկ, կարմրախտ, հարսանիթ, օձախտ, փորհարութիւն, կեղծմաշկ, ժանտատենդ, կրծատապ, կապոյտ հազ եւայլն։

Յօդ. Բ.—Առաջին յօդուածին մէջ յիշուած ու թուուած հիւանդութիւններէ մէկէն վարակուողի մը բոլոր գոյքերն ու հագուստներն և գտնուած տեղերը պիտի մաքրուին ու ապանեխուին՝ Քաղաքապետութեան կողմէ Պոլսոյ, Թօփխանէի և Սկիւտարի մէջ հաստատուած ապանեխական հաստատութիւններու պաշտօնէից միջոցաւ՝ գիտական տիրող օրէնքներու և ի ստորեւ սահմանուած պայմաններու համաձայն։ Կրծատապէ վարակուողի մը գոյքերն ու բնակած տեղն այն ատեն պիտի մաքրուին ու ապանեխուին երբ հիւանդը մեռնի. իսկ կապոյտ հազի և հարսանիթի համար այդ գործողութիւն պիտի կատարուի, երբ որ ուզուի։

Յօդ. Գ.—Առաջին յօդուածին մէջ նշանակեալ հիւանդութիւններէ մէկէն վարակուողի մը ընտանիքը կամ դարմանող բժիշկները գրաւոր կերպով իմաց պիտի տան բնակարանին ամենէն մօտը գտնուած ապանեխական հաստատութեան, ուրկից պաշտօնեայներ պիտի ղրկուին։ Ասոնք մասնաւոր պահարաններու մէջ պիտի դնեն վարակեալոյն անկողնին կազմածները, ճերմակեղէնները, հագուստները, գործածած բոլոր կերպասեղէնները, նստած տեղին դրան ու պատուհանի վարագոյրները, կապերտները, գորգերը, աթոռները, նստարաններն և ծածկոցները։ Ասոնք այդ պահարաններուն մէջ դրուելէ յետոյ յատուկ գոց կառքերով ապանեխման վայրը պիտի տանին. հոն պիտի ընդունուին վարակեալ գոյքերու յատուկ տեղէն և պահարանները բացուելով յատուկ մեքենային միջոցաւ պիտի ապանեխուին։ Այդ գոյքերուն վրայ եթէ արիւն և հիւանդութեան ուրիշ նիւթերու բծեր գտնուին անմիջապէս հազարին հինգ «բէռմանկանադ տը բօթաս»ի բաղադրութեամբ և խոզանակով մը պիտի հանուին և յետոյ պիտի ապանեխուին։ Ապանեխումը պիտի կատարուի այն հրահանգին համաձայն, որ ապանեխիչ գործիքին գործածման եղանակը ցոյց տուող հրահանգին մէջ նշանակուած է և որ դրուած է մեքենային քով։ Այդ կերպով ապանեխուած և մաքրուած գոյքերը մաքուր գոյքերու յատուկ կառքերով իրենց տեղերը պիտի վերադարձուին։ Հիւանդին գտնուած սենեկին տախտակամածը, պատերը և առաստաղը ապանեխիչ պաշտօնեայներու կողմէ բիւլվերիզաթէօրի մը միջոցաւ պիտի մաքրուին «պի քլօռիւր տը մէրքիւր» բաղադրութեամբ։ Այն գոյքերն ու փախթիներն, որք իրենց ծաւալին մեծութեանը համար սենեկին մէջ մնացած են, վրան ու տակը և քերուած տեղերը պիտի մաքրուին։ Հիւանդին գործածած արդուզարդի իրեղէնները և ամէն տեսակ ամաններ ինչպէս նաեւ ճեմիչները պիտի լուացուին ապանեխական դեղերու բաղադրութեամբ։ Սենեակին մէջ գտնուած դեղերը բնաւ կրակի մէջ չպիտի նետուին։ Հիւանդին սենեկին մէջ գտնուած հայելիները, պատկերի շրջանակներն և արհեստական նիւթերը՝ միայն ապանեխիչ լաթերով թեթեւ կերպով պիտի սրբուին և ասոնց համար բիւլվերիզաթէօր չպիտի գործածուի։

(Մնացեալը վաղը)

ԱԶԴ

Պոլսոյ կազի ընկերութիւնը կը ծանուցանէ թէ կայս. Ֆերմանի տրամադրութեանց համաձայն, ընկերութիւնն արտօնուած է կազ տալ այն խողովակներուն միայն, զորս ինք զետեղած է և թէ կը փափաքի կէտ առ կէտ գործադրել կայս. նոյն Ֆերմանի տրամադրութիւնները։

1—4

ՊԱԶԱՐ ՌՈՒՍ

Ալպէրտ Ուլէօ և Ընկ.

447, Բերա Մեծ-Փողոց, 451

(Ռուսական դեսպանատան քով)

մասնաւորապէս կը գտնուին՝

Սեւ խաւեար ընտրելագոյն.—Զսրգած, աղած և համեմուած ձուկեր—Թառմ, մաքուր կարագ—Պանիրներ—Երշիկներ—Ժամբոն—Լեզուներ—Ֆիլէթօ—Համեմուած փաբուկ—Հաճարի հաց—Պաքսիմատ—Պիսքիթ—Անուշեղէն—Թէյ։

Մեծ [illegible] Վօտկա և ռուսական առաջնակարգ ըմպելիք

Որոշ գին

Ծան.—Պազար Ռիւսը շաբաթն երկու անգամ կանոնաւորապէս ապրանք կ'ընդունի։ 210

ՏՕՔԹՈՐ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

(Գում-Գաբու, Պատրիարքարան փողոց 15 Բիւ-տունը)

Յետ բազմամեայ փորձառութեան, այժմ հաստատուած լինելով վերոյիշեալ թիւ տունը, մասնաւոր խնամոք կը դարմանէ խուլերը, խորտաղային գործարանց և ծննդաբերական ամեն տեսակ հիւանդութիւնները, և կը կատարէ վիրաբուժական ու մանկաբարձական գործողութիւններ։

Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի իր տունը և հինգշաբթի կէս օրէ վերջ ձրի կը դարմանէ։

Նաեւ չորեքշաբթի կէս օրէ առաջ եւ շաբաթ կէս օրէ վերջ կամուրջին գլուխը Քիւչիւքեան էֆէնտիի դեղարանը հիւանդ կը դարմանէ։ 187 30—50

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Պարոն Միքիօթի,

Քիմիական կատարեալ տարրալուծման ենթարկեցի ձեր պատրաստած քոնեաքին նմոյշները որոնք ձեր վաճառանիշը կրող շիշերու մէջ կը գտնուէին։ Այս նմոյշներուն ֆիզիքական ու զգայարանական յատկութիւններն ալ ուսումնասիրուած են։

Ձեր պատրաստած քոնեաքը բոլորովին պայծառ, յստակ և ախորժահամ է։ Համեղութիւնը թեթեւապէս թթուաշ է, և կը հոտէ կը յիշեցնէ օղիներուն (քոնեաք) լաւ յատկութիւնները։ Իր գոյնն է յամապարի բաց դեղին, և իր խտութիւնն է բան մէջ 0,950 և 0,940էն 15°. Ասայնմէ աստիճանն է 84.2։ Թորացման միջոցաւ անկից հանած ալքոլը բնաւ չունի վերուծական կամ ուրիշ ալքոլի հոտ. այլ ճիշդ այն հոտը որ կը յիշեցնէ գինեծաղկային եթերներուն հոտը։ Յետոյ, քոնեաքի այս նմոյշներուն քիմիական բաղադրութիւնն հաստատելու համար, գիտեցի՝ Պ. Պ. Շըլլիւէի, Վինտէրհոլտի, Շեյնըրի. Սալէի, Բիէօի, Մոնըրի ի գործ դրած եղանակներուն. Ջրային շոգիացած մասը՝ 1.88 առ հարիւր մնացորդ մը տուած է. քանի մը կաթիլ Բէռ-ֆլէ-րիւ-րը ֆէռ- անմիջապէս երեւան բերաւ թանադ տը ֆէռի յատկանշանական սեւ գունաւորումը։

Իմ ամբողջ քննութիւններուս արդիւնքի նայելով քոնեակին նմոյշները կը պարունակեն քիմիական հետեւեալ բաղադրութիւնը

Անջուր եթերանիւթային ալքոլ	43.10
Ջուր	55.02
Հաստատուն մնացորդ	1.88
Համագումար	100.00

Հակառակ իմ մանրախոյզ քննութիւններուս՝ քոնեակի յիշեալ նմոյշներուն մէջ չկցի գտնել առողջութեան վնասակար ո և է օտար նիւթ։ Ուրախ եմ որ կրնամ յայտարարել ձեզ թէ այցելած ըլլալով ձեր Պալըք-Բազարի գործարանն ի Պոլիս, և պատրաստութեան ծառայող նախնական նիւթերը քննած ըլլալով, ինչպէս նաեւ մթերուած արտադրութիւնը, անձամբ հաստատեցի թէ խաղողի զուտ գինիի ոգին իրաւ հանուած է Սամոսի միւսքեդ ճերմակ գինիէ. ասիկա ամեն պարագայի մէջ լուրջ երաշխիք մըն է ձեր պատրաստած քոնեակի տեսակին գերազանցութեանը։ Գինիի հոտին փափկութիւնը և անուշութիւնը յատկանշանական հանգամանքը կը կազմեն ձեր քոնեակին։

Այս բռուածներուն վրայ հիմնուելով կը հետեւցունեմ թէ խաղողի քոնեակը, զոր կը պատրաստէ Միքիօթի գործարանը, արժանի է որ հասարակութեան յանձնարարեմ իբրեւ առողջապահական ըմպելի։

Ի հաստատութիւն որոյ կը յանձնեմ ներկայ վկայականս։ Ժ. ԾԱՆՆԻ

Քիմիագէտ կայս. Պալատան

Կ. Պոլիս 4 օգոստ. 94

ԻԼԱՆ ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՄԲԷՐԻ

Միւթեգարիֆ էյնուլու օլան Բամադան չէրիֆինտէ ձիւնուտը ձէնապը Բատիշահիյէ իֆթարիէ օլարագ իթասը գաբըլաշտըրըլան վէ մէվդի միւնդարասյա վագ օլունան գըզըլճըգ, վէ այվա, վէ թու բունճ, վէ պէրդամոթ, վէ բէյազ բէչէլէրինին պէհէր գըհէսի 2 ղրշ. 30 փարատա թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլսա իճապը քանունը սանիի բուռմինին 29ընճը բազար իրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 թէնզիլի գապուլ օլունաճագընտան Փիյաթը մէզգիւրէտէն թէնզիլաթ իճրասը իլէ մէզգիւր բէչէլէրին իթթարնէ թալիփ օլանլարըն մազամը Սէքրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 19 1—3

Համիտիյէ Թիւրպէսի չէրիֆէսի ճիվարընտա միւճէտտէտէն ինշա օլունան ժանտարմա գարագօլխանէսինին թախմինընտա պուլունան տիրքիւաննըն 3 1 սէնէլի մաճէհսի մարթը լըֆթիտտըրընտան իթիպարէն 1 սէնէլիք օլարագ իճարէ վիրիլէճէկլինտէն թալիփ օլանլարըն նիհայէթ շուպաթըն 11ինճի կիւնինէ գատար ժանտարմա տայրէսինէ միւրաճաաթ էթմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 20 1—3

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Յունվ. 26/7 Փետր. 1895

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթոց Անուանական Գինը		Տոկոս %	Անուն Արժեթղթոց	Թուական	Ընթացիկ Գինը: Գոցուեցաւ երէկ երեկոյ	Ընթացիկ Գինը: Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ո. 7,183,872	100		1	Քոնսոլիտ Սէրի A	1331	— —	65 —
» 10,241,048	100		1	» » B		— —	43 30
» 30,332,811	100		1	» » C		— —	31 10
» 43,963,396	100		1	» » D		29 04	29 03
Ֆր. 793,000,000	400		—	Ռումելիի Երկաթուղի	1870	126 —	125 75
Ա. Ո. 4,545,000	100		4	Օսմանիէ	1890	— —	101 —
Ֆր. 185,631,180	500		4	Բրիօրիթէ	1890	— —	— —
Օ. Ո. 6,499,988	Ֆր. 500		5	Մաքսային Պարտամուրհակ	1886	— —	— —
	[illegible]	[illegible]					
Ա. Ո. 10,000,000	20	10		Պանք Օթոման	1863	— —	— —
Օ. Ո. 550,000	22	11		Քրէտի Ժէնէրալ Օթոման	1869	— —	10 36
Ա. Ո. 600,000	10	6		Պանք տը Քոնսդանդինօբլ	1872	— —	4 30
» 600,000	10	5		Սօս. Օթ. տը Ճանժ է տը Վալ.	1872	— —	6 01
Ֆր. 14,000,000	140	140		Բաժնեթղթ. Լաւրիումի Հանքին	1878	— —	94 —
» 45,000,000	500	300		Անատոլուի (Բաժնեթուղթ	1889	— —	600 —
» 80,000,000	500	500	5	Երկաթուղիք (Պարտամթղթ.		— —	477 20
Օ. Ո. 200,000	20	8		Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ	1882	— —	9 60
Ֆր. 709,506	500	500	5	(Պարտամթուղթ		— —	501 —
Ֆր. 100,000,000	500	200		Օսմ. Ռէժի	1883	— —	21 11
Ա. Ո. 110,000	1.40	1.40	6	Օսմ. Սիկարէթ	1892	— —	2 15
Օ. Ո. 440,000	11	5½		Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1893	— —	8 07½
Ֆր. 20,000,000	500	500		Ջրի Ընկերութիւն, Տէրքոս	1832	— —	412 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) Dի ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	2	45
1 ամսուան համար	6	—
1 օրուան համար	1	10
Ռըբոր	—	—
Կանսիլ (Հէվալէսիզ)	—	30
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	111	⅛
Փարիզ » Ֆր.	22	72 ¼
Վիեննա 8 օրուան Ֆիոր.	11	12 ½
Պերլին չէք Մարք.	18	—

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	3	—
1 ամսուան համար »	5	75
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	27
20 Ֆրանքնոց	88	09
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիմից	51	15
Ռուպլ Թղթադրամ	8	38
Մէճիտիյէ	108	24
Մանր արծաթ	103	—
Մէթալիք	97	—
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 6 փետր.		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիկ. Ֆր.	44	70
» » C » »	29	—
D (Բացուած »	26	40
(Գոցուած »	26	50
Ռումելիի Երկաթուղի »	127	25
Բրիօրիթէ »	489	37
Մաքսային Պարտամուրհակ »	501	37
Օսմանիէ »	468	12
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	483	12
Պանք Օթոման (անուանականն.) »	679	03
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	103	15
» » 3½% »	107	87
» Իտալական »	87	35
Քրէտի Լիոնէ »	816	25
Քրէտի Ֆոնսիէ »	907	50
Քոնդուար տ'էսքոնթ »	565	Գ.Կ.
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	3155	—
Եգիպտական Միացեալ »	526	87
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	209
ՎԻԵՆՆԱ 6 փետր.		
Ռումելիի Երկաթուղի Ֆիորին	73	60
Օսմ. Ռէժի »	236	70
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	124	60
» Փարիզի »	49	32

ԼՈՆՏՈՆ 6 փետր.		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	65	—
» » B »	43	75
» » C »	28	75
D (Բացուած »	26	25
(Գոցուած »	26	18
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% (Երաշխաւոր.	99	25
» » 1894 3½% (Եգպ. Հրկ.ով	105	—
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	16	93
[illegible] Երկաթուղի »	12	50
Միացեալ Եգիպտական »	104	62
Առանձնաշնորհեալ » »	— —	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ »	104	50
Ռանթ Հելլենական 5% »	30	25
» » 4% »	32	75
Պուլկար. Փոխառ. 6% »	88	50
» » Նոր 6% »	97	—
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	336
ՊԵՐԼԻՆ 6 փետր.		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	99	80
Ռումելիի Երկաթուղի »	111	80
Անատոլուի Երկթղ. ¼ Պրթղթ. »	93	60
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	395
» Փարիզի » 2 ամիս	81	—
Մակեդոնիոյ երկաթուղի	62	60

ՓԱՐԻԶ, ՓՈՔՐ ՍԱԿԱՐԱՆ 6 փետր.

Օսմանեան Քոնսոլիտէ D. Սէրի	26	50	Բրիօրիթէ	— —	—
» Երկաթուղի	127	—	Պանք Օթոման	678	75
» Ռէժի	— —	—	Եգիպտական Միացեալ	— —	—
Մաքսային Պարտամուրհակ	— —	—	Ֆրանսական Ռանդ 3%	103	10

ՎԱՐՁՈՒ Է

Ցառաջիկայ ապրիլ 1էն (Ն. Տ.) սկսեալ, Ա. Մայեր և Ընկ. կեդրոնատեղին ի Բերա, Թիւնէլի հրապարակ։ Եթէ յիշեալ թուականէն սկսեալ մինչեւ մէկ ամսուան մէջ ոչ ոք ներկայանայ այդ շէնքը վարձելու, պիտի ձեռնարկուի տասը վաճառատուններու բաժանման, և ով որ կը փափագի վարձել, պարտի դիմել առ Պ. Սթեֆանօ Սարաֆօղլու

Թիւ 2 Ալաճա-Համամ Պոլիս

Պոլիս 3/15 յունուար 95 8—12

ՏՕՔ. Մ. ԷԼԻՕՒ

որ փորձառու բժիշկ մ'է, այժմ կը բնակի Իւսկիւտար Պազլար-պաշի թիւ 24։ Կը խնամէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ, ի մասնաւորի ներքին հիւանդութիւններ, կանանց հիւանդութիւն և ջղային խանգարումներ։ Աղքատները ձրի կը խնամէ ուրբաթ օրերը։ 176 33—36

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՔ ՕՐՕՍՏԻ-ՊԱՔ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ (Ի ԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ)

10 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, 9, ՍԻԹԷ Տ'ՕԹՎԻԼ ՓԱՐԻԶ

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ ՅԱՆՁՆՈՒԱԾ Է Պ. ԹԷՕԷԻ, ՆՈՏԱՐ Ի ՓԱՐԻԶ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

30,000 բաժնեթուղթի 100 ֆրանքնոց՝ 100,000 բաժնեթուղթերուն վրայ որք կը կազմեն Ընկերային հիմնուն դրամագլուխը.

(70,000 բաժնեթուղթք հիմնադրէն ստորագրուած են)

Ստորագրութեան գինն է 100 ֆրանք, հետեւեալ կերպով վճարելի.

1. 25 ֆրանք ստորագրուած ատենը.
2. 75 ֆրանք՝ Վարչական խորհուրդին որոշմանց համեմատ։

Ստորագրութիւնները պիտի ընդունուին մինչեւ 1895 փետրուար 12, (Ն. Տ.), երեքշաբթի, ժամը 3ին, Պ. Պ. Օրօստի Պաք և Ընկերութեան քով, Ընկերութեան կեդրոնատեղին ի Փարիզ, 9, Սիդէ տ'Օթվիլ, ինչպէս նաեւ իրենց ամեն տուներուն և մասնաճիւղերուն մէջ։

Ստորագրութիւնները համեմատաբար պիտի ղեղչուին, եթէ խնդրանքներն անցնին ստորագրութեան դրուած 30,000 բաժնեթուղթերուն գումարը. միութիւններն անզեղչելի են։

Ձեւակերպութիւնները պիտի կատարուին՝ բաժնեթուղթերը տուրեւառի առարկայ ընելու համար Փարիզի Սակարանին մէջ։

Ա. ԱԼԷՄԵԱՆ—Գ. ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ ԸՆԿ.

49—52 Կ. ՊՈԼԻՍ ԹԱՀՄԻԶ ՓՈՂՈՑ 52—49

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ ԵՒ ՇԱՔԱՐԵՂԻՆԱՑ

چای مغازه سی عوادیس علیمیان و كیغورق هوانیان
درسعادت تحمیص سوقاغى نومرو ٥٢
ΑΒΕΔΙΣ ΑΛΕΜΙΑΝ & ΚΕΒΟΡΚ ΧΟΒΝΑΝΙΑΝ
Κ/ΠΟΛΙΣ ΟΔΟΣ ΤΑΧΜΙΣ 52
AVEDIS ALEMIAN & KEVORK HOVNANIAN
STAMBOUL RUE TAHMIS 52
A
H
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ
MARQUE DEPOSÉ
Ի Կ. ՊՈԼԻՍ
Ա. ԱԼԷՄԵԱՆ ԵՒ Գ. ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ
ԹԱՀՄԻԶ ՓՈՂՈՑ 52

Չինաստանէն և Ճաբոնէն հասած են [illegible] նոր տարուան բերքերէն ընտիր թէյեր որոնք կը ծախուին մեր 52 թիւ վաճառատան մէջ։ Իսկ նոր պայմանագրութեան մը համաձայն՝ 49 թիւ վաճառատան մէջ անմրցելի աժանութեամբ կը վաճառուին անգլիական և ֆրանսական հազարումէկ տեսակ ընտիր շաքարեղէններ, հռչակաւոր Հիւնթլէյ-Բալմէր, Բէք-Ֆրէյն և ուրիշ ականաւոր գործարաններու թարմ պիսքիթներ, ֆրանսական գօնէտ յօթօլյայ և թօլյայ. Նաեւ տեղական շօքօլա որ Անգլիոյ մէջ իսկ մեծ համբաւ շահած է։ Ընկերութիւնս մասնաճիւղ մ'ալ ունի Պահճէ-Գաբու Մաքսատան նոր դուռ թիւ 14։ 10 60—60

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

180

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

Դրամագլուխ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. Պահեստի դրամ 11,054,687
Հասոյթ 1893 տարւոյ 2,789,437

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

Դրամագլուխ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. Պահեստի դրամ 4,293,630
Հասոյթ 1893 տարւոյ 1,076,015

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ՝ ամէն կարգի վստահաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած զգամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. Նաև չէր պատցոյ իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուժած վնասին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի:

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՄԱՐԻԹԱՅՄ Պահեստի դրամ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամադրամներն խիստ օգտակար պայմանաւ: Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողը կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 ¹ սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերու

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի Կայս. հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսկայա 37
Ապահովագրութեան ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4.000.000 ռուբլի
Երաշխաւորութեան գումար	55.000.000 Ֆրք.
1893ի հասոյթը	20.500.000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճարած է աւելի	70.000.000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Ֆոնիս Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Ջէօմլէքճի փողոց, 14
Յգրասենեակ Ս. Ժ. ՌԷԲԲԷՆ ԵՒ ԸՆԿ. 1010

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ
771,000,000 ՖՐԱՆՔ
Տնօրէնութիւն յ'Եւրոպա

Փարիզ. 16, Պուլվառ տէ Իթալիէն. 1, 3, Րիւ Լը Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ
1845ին հիմնուած է

Ապահովագրեալներու վճարուած	955,000000
1893ի տարեվերջին	
Ապահովագրեալներու վճարուած	78,000000
Հասոյթ	175,000000
Նոր ապահովագրութիւնք 1 Միլիար	160,000000
1894 յունուար 1	
Առանցք և անշարժ կալ. յ'Եւրոպա	30,000000
Յաւելեալ դրամագլուխ	88,000000
Արդի ապահովագրութիւնք 4 Միլիար	37,000000

[illegible]

Շահաբաժիններու բաշխմամբ և ապահովագիներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու:
Պայմանագրութեան Նոր եղանակ
Ընկերութեան կողմանէ ԱՆՄԵՐԺԵԼԻ սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղևորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու, որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ: Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
188 Ա. ՍԷՖԷԼՏԷՐ
Վօյվոտա փողոց, Վիթալիս խան, Ղալաթիա

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 23/4 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի:
Գշ. 24/5 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 25/6 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին:
Դշ. 25/6 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին:
Եշ. 26/7 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի:
Ուր. 27/8 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին:

ԱԶԴ.— Յունվ. 21/5, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ զացող շոգենաւին 605

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսիլիայէ և Պոլսոյ միջև նաւաճանապարհորդութեան բանող

Անոնիոլէ շոգենաւը Նովորոսսիսք պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն Տրապիզոն և Պաթում փետր. 6ին երեկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.):

Աւենի շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի փետր. 12ին (Ը. Ե.):

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և տրանզ ուղեւորութիւն

Նաւողչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
1054 Մումհանէ փողոց Թ. 108

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ա. ՄԱՅԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՈՐՈՇ ԳԻՆ [illegible]

Ի ԲԵՐԱ, ԹՈՒՆԷԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, Ի ՊՈԼԻՍ, ԿԱՄՈՒՐՋԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Վերոյիշեալ հաստատութիւնս իւր՝ ԿԱՆԱՆՑ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ԵՒ ՆԻՒԹԵՐՈՒ ՋՆՋՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ, 50%—60% զեղչով:
Մեծ վաճառահանութիւն երկու ամսոյ, տաք և մանչերու հանդերձեղինաց, մեծապէս զեղչուած գինով, ամէն մէկ [illegible] արժանաւորելով

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

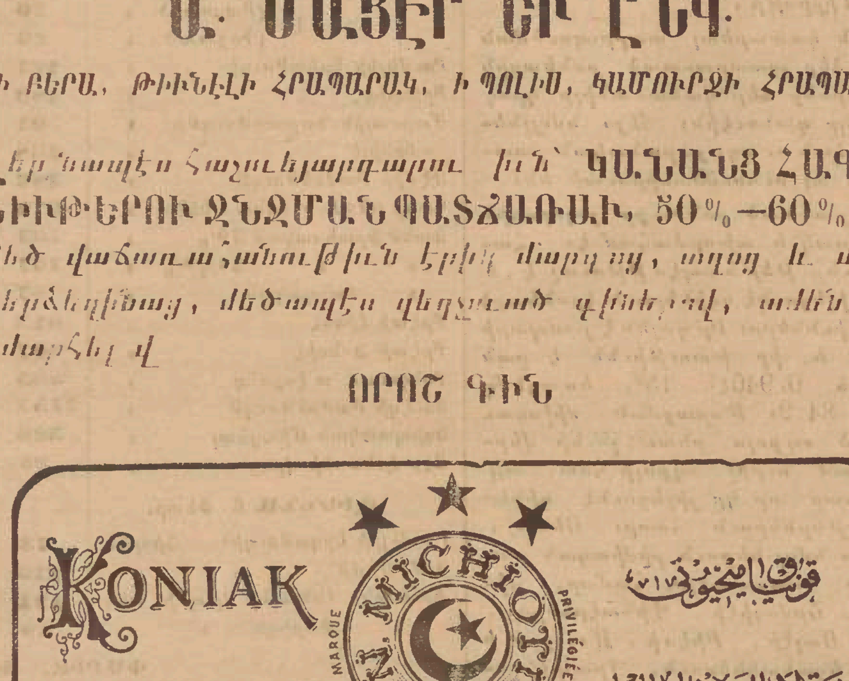

Երեք աստղով շիշը 30 ղրուշ, — երեք աստղով ½ շիշը 15 ղրուշ: Երկու աստղով շիշը 18 ղրուշ: Մէկ աստղով շիշը 12: Մաստիկա և ջերմ օղի շիշը 12 ղրուշ:

ՏԻՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հաստատեալ 1852 ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ Հաստատեալ 1852
Պահչէ-Գաբու Կ. Պոլիս

Մասնագէտ ատամնաբոյժ քաջ լինելու արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անփոփոխելի ամենահաստատուն յարած ակռաներ, ոսկի, ալումին և մետաղով լեցնելով, ինչպէս նաև կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամէն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգալու:

(Բացի կիրակէէ) ամէն օր առաւօտէն մինչև կէս օր: 38

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն: Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռօեալ-Վինտզօրի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան ատենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգիլէ մազերու թափիլն եայլն: Այս դեղ, որուն տէրը շքադրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է: Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է: Փափաքողաց պիտի գրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն առանց որ և է ծախքի: Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով:

Վէյժէնէի վարդի ալեւրին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ: Այս եւս կը ծախուի Ռօեալ-Վինտզօրի ծախուած տեղերը:

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828
Հաստատեալ է Փարիզ ԷԸ Էկլրիբլթէին, Պաճէ փողոց, Թիւ 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիօն-Լիֆ»	»	114,500,000

Ի Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրամատունը՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ:

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Քայսէրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ: 42

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΕΛΛΗΣ ΖΑΠΠΑΣ ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ
Ս. ԵՒ Է. ԵՒ Ժ. ՄԵԹԱՔՍԱ
ԳՈՆԵԱԿ
ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԻ ԳԻՆԻԷ ՇԻՆՈՒԱԾ
ՄԱՏԱԿԱՐԱՐՔ
ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՍԵՐՊԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ

ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳ ԻՇԽԱՆԻՆ

Յունաստանի ու Սերպիոյ Թագաւորը եւ Յունաստանի գահաժառանգ Դոնտիանթէնիիշխանը կը գործածեն այս գոնեակը: Հետեւեալ արտեւստական Լոնտրէն մրցանակ ստացած է.

Բրիւքսէլ	1894	ոսկի շքադրամ գոնեակի համար	Բրակա	1834	ոսկի շքադրամ գոնեակի համար զանազան ըմպելեաց համար
Վիէննա	1894	» » » »	Բրակա	1894	» » » » սպիտակ գինիէ պատրաստուած գոնեակի համար
Անվէրս	1894	» » » »	Շիքակօ	1893	» մեծ մրցանակ միաբէթ խաղողէ պատրաստուած գոնեակի համար
Լիօն	1894	» » » »			

Տարին 2,000,000 ֆրանք ապառում ամեն կողմ: 1893 օգոստոսէն 1894 փետրվարի վերջը 24,902 սնտուկ եւ 491 տակառ գոնեակ արտածուած է ի Թուրքիա, Պուլկարիա, Ռումանիա, Ռուսիա, Աւստրիա, Գերմանիա, Սերպիա, Մասսա, Հապէշաստան, Անգլիա, Պելճիա, Ամերիկա, Պարսկաստան եւ Հնդկաստան

		տակառ	սնտուկ			տակառ	սնտուկ
Աւստրիական շոգենաւերով		70	7528	Բանէլլինիք շոգենաւերով		5	1009
Գերմանական	»	70	1697	Ռուսական	»	43	856
Մէսաժըրիի	»	4	1184	Ճոնսըն	»	9	437
Ֆրէսինէի	»		132	Խըտիվիյէ	»	122	5572
Իտալական	»	168	6487		Գումար	491	24902

Այս արտածումներ ապացուցուած են շոգենաւերու գործակալութեանց վկայագրերովն՝ վաւերացեալ Պիրէոսի քաղաքապետութենէն:

Ամեն ատեն գործարանները ու մթերանոցներու մէջ 500,000 օխա գոնեակ պատրաստ կայ:

Ի Պիրէոս Արիսթիտի, Ալիբիթ, Նիր Աւա, աղջկանց վարժարանին մօտ, Գարօ Տ'Իսթ իա եւ երկաթուղւոյ մօտ 7 մթերանոցներ ունին: Փափաքողք կրնան այցելել եւ պարտ նակութիւնները տեսնել:

Մեթաքսա եղբարք 100,000 ֆրանք պարգեւով մը կապահովեն թէ իրենց գոնեակները անարատ խաղողէ ու գինիէ պատրաստուած են, ինչ որ հաստատած են բժիշկներ ու քիմիագէտներ, որոց անունները նշանակուած են իւրաքանչիւր շիշի փաթթուած վկայագրերու մէջ:

Հիւանդանոցներու մեծ մասին մէջ այդ գոնեակը կը գործածուի:

Մեթաքսա եղբարք ի Պիրէոս Ամ լոնի կամ Քարտիսաքիի հրապարակը գտնուած Ամբլօս անուն գործարանին մէջ խաղողի ոգիէ ամեն տեսակ ոգելից ըմպելիներ եւ մանաւանդ մեծ քանակութեամբ աղ կ ըօմ կը պատրաստեն: Այս վերջինը տակառով կը ծախուի:

Միակ Ներկայացուցիչք բովանդակ Թուրքիոյ համար, Թրեանտաֆիլօբուլօս եղբարք, Ղալաթիա, Մումհանէ Թիւ 53 եւ 69:

LE
VÉRITABLE THAPSIA
doit porter les Signatures
Ch. Le Perdriel Reboulleau
Les exiger pour éviter les accidents reprochés aux imitations.

TOILE VÉSICANTE
LE PERDRIEL
Action Prompte et Certaine
EXIGER LA COULEUR ROUGE
La plus ancienne. * La seule admise dans les Hôpitaux civils.

LE PERDRIEL et Cie, Paris.

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1880

Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ Յ. ԽԱԳՈՒԼԵԱՆ

MARQUE DEPOSÉE

Մասնաճիւղ կը գտնուի Օսմանեան ամէն քաղաքաց մէջ

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովն, թէյի ճաշակն եւս նրբացած է, որով թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկարատեւ և ճոխ փորձառութեամբ կ'ստացուի:

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմամեայ ընդարձակ գործառնութեամբք, այս տարի եւս իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմազան և խիստ մեծաքանակ ընտիր թէյեր Չինաստանի, Ճավայի, Սէյլանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէ. և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք թէյեր, որք գերընտիր հոտաւէտութեամբ ամէն ճաշակի յարմար ըլլալով հանդերձ գներու անհամեմատ աժանութեամբ մեզ մատուցած առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կընեն:

Մեր բազմաթիւ յաճախորդաց պահանջմանց լաւ եւս գոհացում տալու համար ընդարձակած ենք մեր մթերանոցն, ուր ամէն տեսակ ընտիր թէյեր թէ՛ սնտուկներու և թէ՛ այլ և այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին:

Թէ՛ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուած վստահութիւնն կը քաջալերէ մեզ առաւել եւս յարիլ մեր սկզբունքին, որ է «ուղղամտութիւն, լաւ թէյեր, չափ և գնոց ճշդութիւն»:

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին եւս, անոնց բազում կեղծերն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ փնտռէք ՄԵՐ ՑԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆՆ ու մեր տան հասցէն, Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ, Յ. ԽԱԳՈՒԼԵԱՆ Ճէլալ պէյ խան Թիւ 10, Պահճէ-Գաբու: 19

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Երթեւեկութիւն Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ
ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բաէտէր	1700
Աբոլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	3000	Կրօտօնօ	2200	Քուինօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալդօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Համպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէլլօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալլիօսօ	2500	Ճինօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գազօ	2000	Քօլպինօ	4200	Սարֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Ձիբակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Դիլօ	5500	Լէբանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Դօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիգօ	1500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրրիտօ	900
Տուրօ	1800	Մարզէլլօ	3500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էայնամօ	2600	Մուրինօ	3100	Եէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆայնրնս	200
Տալթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ճըմպօ	200
Ֆալքօն	800	Օզրանօ	4500	Զէրօ	110
Ֆիտօ	700	Օգգօ	2000	Մօրրիթօ	120
		Էճիբզըն Մօնարք	8000		
		Բիրմըըն Մօնարք	8000		
		Լըդիըն Մօնարք	8100		

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կընծայուի
Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա
39